Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... 21-һээ гарана | № 114 (16337) | 1983 оной майн 15, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **тогтооно:**
Совет Социалис Республикануудай Союзай арбадахи зарлалай Верховно Соведэй наймадахи сессиие 1983 оной июниин 16-да Москва городто зарлаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. КУЗНЕЦОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1983 оной майн 14.

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

эй ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани бо-нүхэр Э. Хонеккер түрүүтэй Германиин Демокра Республикын партийно-гүрэнэй делегациин ха-ой албанай хэрэгээр май һарада СССР-тэ ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

Ю. В. Андропов түрүүтэй Совет партийно-гү-делегациин ГДР-эй хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн хөө-дые һайшааха зуураа хани ёһоной албанай хэ-эрэлгэ, аха дүү хоёр партиин ба гүрэнэй хүтэл-шэдэй хөөрэлдөөнүүд, уулзалганууд марксизм-ле-ба социалис интернационализмын гол ёһо-үндэһэлдэг партийна, гүрэнэй, экономическа бо-лын ажабайдалай бүхы асуудалнуудаар Советскэ болон ГДР-эй хоорондохи нягта, бата бэхи хол-шадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөлгэдэ нүлөө үзүүл-хэ байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюро тэмдэглээ. Эдэ холбоонууд хоёр орондо социалис, коммунис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, социалис гүрэнүүдэй хани нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ, Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангалгада шухала нүхэсэл болохо байна. КПСС-эй ба СЕПГ-гэй дайшалхы нэгэдэл, нүхэд ёһоной этигэл найдалаар нэбтэрһэн, мүнөө үеын шухалын шухала бүхы асуудалнуудаар һанал бодолойнь түдалдажа байһые элирхэйлэн харуулһан тэдэнэй ябуулганууд манай оронуудай аха дүү ёһоной хани харилсаанай дабшуулхы хүсэн болоно.

Аха дүү партинуудай, гүрэнүүдэй нимэ нэгэдэл, уласхоорондын байдалые һайжаруулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын ба эб найрамдалай түлөө социалис оронуудай хамтын тэмсэл политическэ ба сэрэгэй хёморoо зүришэлдөө үүдхэхэ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээхэ гэһэн империалис хараа шэглэлые зайсуулан сараха арга олгохо юм.

Венесуэлын гадаадын хэрэгүүдэй министр Х. Самбранотай хөөрэлдөөнүүдые хэһэн тухай нүхэр А. А. Громыкын мэдээсэл КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, һайшаагдаһан байгаа.

Энэ жэлэй апрель һарада Мозамбигта болоһон Фрелимо партиин IV съездын хүдэлмэридэ КПСС-эй делегациин хабаадаһан тухай нүхэр П. Н. Демичевэй мэдээсэл шагнагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро дотоодын болон гадаадын политикын бусад хэдэн асуудалнуудые мүн лэ зүбшэбэ

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

БИДЭ ГЭҺЭН ХАМТААРАА

Манай завод оронойнгоо Зүүн зүгтэ үйлэдбэрилдэг томо предприятинуугэн юм. Тиимэһээ энэ ушар заво-хүдэлмэришэн, инженерно-техни-э хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй урда үн-эрилтэнүүдые табина. Коллективэй хэрэгүүдтэ шэл үйлэдбэрилдэг це-хубита ехэ. Энэ цехтэ ажаллагша-дунда шэнгэн шэлые машинада та-гаргадаг мэргэжэлтэд ганса эдэг. Би эндэ энэ хэлэгшээрээ магтахаяа һанана бэшэб. Тии-манай ажал юундэ ехээр сэг-бэ гэһэн һанал бодолоо зада-дэлбэлэн хөөрэһүү. Иимэ маши-дые ашаглагшад заводтомнай аса-түүхэй эдүүдые продукци бол-үйлэдбэрилхэ хэрэгэй эхиндэ байна. олон хүнэй ажалай нэгэ шатые жэ, удаадахи шатадань үндэһэ табижа үгэнэбди. Тиин оньһон алгэнүүдээ хэр шадамараар, дүү-сэн соонь ашаглаһанһаамнай тү-болон абаһан уялгануудаа дүүргэ-эргэнай сэхэ дулдыдадаг байна. ушарһаа бидэнэр шадаал һаа, шанартай продукци ехээр гаргадаг тула һүүлэй үедэ ехэ орол-болообди.

Мүнөө энэ хөөрөөн соогоо бри-ажал хэрэгүүд дээрэ онсо ээмни.

Мүнөө коллективтэмнай 7 хүн ажал-. Бидэнэр 3-дахи жэлээ бригадаараа нарядаар хүдэлнэбди. Харин ажа-шэнэ гуримда ороодүй байхадаа, хүдэлмэришэн сугтаа хүдэлдэг һэм-Тиихэдэ хүн бүхэмнай өөрынгөө ами хараад лэ хүдэлэгшэ бэлэй. үлэнэ гү, болино гү—хамаагүй һэн. Хэн нэгэнэй даажа байһан эбдэрээ һаань, тэрээндэ дуратайшуулшье ехэ үсөөн байха мүнөө 12 хүнэй хэдэг ажал лэ 7 хүдэлмэришэн дүүргэнэбди. ушар нэн түрүүн манай бригадын эй эбтэй эетэйгээр хүдэлдэг боло-харуулжа үгэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэхэ һаа, хүн бүхэмнай бултанайнгаа түлөө һанаагаа зобоно. коллек-гэшүүн бүхэнэйнгөө түлөө ха-бшуу. Бригадаараа нэгэ на-хүдэлдэг болоһонһоо хойшо би-нэгэ хүнэй гарай табан хурган болообди гээд бодогшоб. Юуб гэ-эрбээ нэгэнэйнгээ машинын эб-байшоо һаань, тэрэниинь бул-хамһажа заһадагбди. Тиигэжэл хэрэгнай урагшатайшье, ябасатай-болоно ха юм. Нэгэ нарядаар хүдэл-һэн сагһаа хойшо бригадын гэшүүд эмхитэй, хэмнайшье ажал-хэ, гээгдэхэгүй гэжэ оролдодог Тобшолон хэлэбэл, ажалай жу-рганайхиһаа һураггүй дээшэлээ. бэл, нэгэ хүнэй хайша хэрэг яба-бүхы коллективэй ажалай үрэ сэхэ нүлөөлжэ байхадань, бри-гэшүүн бүхэн тэрээндэ эрилтэ-хандажа, һанал бодолоо сэхэ хэлэжэ, нимэ хүниие хүмүүжүүл-тэ ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. нь, сэрэгэй албанһаа ерэһэн Анд-Басманов гэжэ хүбүүн нэгэдэхи бидэнтэй хүдэлжэ байнхай. Тэ-үүндээ хэдэн удаа ажалдаа үлэ-жомдоһон байгаа. Һүүлээрнь хэшьегүй ушарнуудтань эрид сэг-үгэжэ, саашадаа заһараагүй һаань. ивһээ гаргаха гэһэн шиидхэбэри эмди. Юуб гэхэдэ, бидэнэр тү-Андрейдэ нүхэр ёһоор ханда-дэг байгаабди. Ядахадаал тон хөөрэлдөө үүсхээбди. Мүнөө тэ-һарын туршада гурим жура-наринаар сахин хүдэлжэ байнхай. эндэ коллективэй хүсэн гээ-байна гээд тобшолхо байнаб. шадань нигээд технологическа журам тухай нэгэ хэды үгэ хэлэхэмни. Ушарынь гэхэдэ, энэ хэрэг бригадаараа нэгэ нарядаар хүдэлдэг болоһон ябадалтаймнай тон дүтын холбоотой бшуу.

Шэлэй бүридэлдэ ородог түүхэй эдүүдые эгээл шэнгэн тон зохид үедэнь тэрэниие гоожуулан, шэл болгон үйлэдбэрилхэ гээшэ угаа харюусалгатай ажал юм. Шэнгэрэнхэй хатуу бодосуудые 1260 градусһаа ехээр халаажа оргошье болохогүй. Мүн пеэшэнэй халууниинь шэл гоожуулха үедэ 1240 градусһаа доошо байха ёһогүй. Продукци үйлэдбэрилгын энэ журамай тон наринаар сахигдаагүй һаа, машина аяар найман часай туршада зогсоогдохо баатай болодог гээшэ. Тиигэжэ 3 мянган дүрбэлжэн метр шэл үйлэдбэрилэгдэнгүй үлэшэхэ байна. Тиихэдэ шэлые хүсэд һайнаар халаахын тула 250—300 килограмм керосин гаргашалагдадаг юм. Ингэжэ эдэ бүгэдые тоолоод байхада, манай хүдэлдэг машинын зогсохо ушар үйлэдбэрндэ муугаар нүлөөлнэ гээд тобшололтой. Гоожон ерэжэ байһан шэлэй саг үргэлжэ гаража байхын тула ямар нэгэн ондоо шалтагаанһаа уламжалжа, шэлэй лентые эбдэхэ, хухалхагүй гээшэ ехэ шухала бшуу. Тиимэһээл шэлэй лентэ сэбэр гү, ли тэрээндэ үшөө хүсэд бутаргдаагүй бодосууд орошоогүй гү гэжэ һайнаар адаглан хараха гээшэ мүн лэ шухала. Эдэ бүгэдэ тухай хөөрэжэ байхадаа, 1983 оной эхинһээ хойшо коллективэймнай гэшүүдэй гэмээр шэл үйлэдбэрилхэ хэрэг нэгэшье дахин зогсоогдоогүй байна гэжэ онсо тэмдэглэһүү. Энэ ушар бригадымнай голодоһогүйгөөр хүдэлдэг байһые элиршэлэн харуулна.

Манай бригадые заводто 1967 онһоо хүдэлжэ байһан дүршэл шадабаряар түгэс хүдэлмэришэн Юрий Сергеевич Лосев хүтэлбэрилдэг. Тэрэ 6-дахи разрядай машинист юм. Бригадирнай алар арбан жэлэй туршада «ВВС» гэгдэдэг оньһон түхеэрэлгэ дээрэ хүдэлнэ. Тиимэһээ ажалайнгаа арга дүрые, оншые олоһон хүн гэжэ хэлэхэ зэргэтэй. Ажалша бүхэриг, баян дүршэлтэй хүнэй үгэ ехэ хүндэтэй байдаг гээшэ. Манай бригадир эгээл нимэ хүтэлбэрилэгшэ юм. Коллективэймнай үшөө нэгэн мүн лэ 6-дахи разрядтай. Тиихэдэ хоёр нүхэднай 5-дахи разрядаар хүдэлдэг. Гурбан хүдэлмэришэднай мэргэжэлэйнгээ нюусануудые үшөө гүйсэд шудалаадүй. Тиимэһээ бидэнэр тэдээндээ туһалжа, зүбшэл үгэжэ байдагбди. Бригадаараа нэгэ нарядаар хүдэлжэ байһан бидэнэр ажалдаа дүршөөгүй нүхэдөө мэргэжэлдэнь түргэн һургаха гэжэ ходо оролдожо байдаг гээшэбди.

Һаяшаг ажалша коллективүүд тухай СССР-эй Хуулиин проект хэблэлдэ толилогдоо. Тэрэнэй бүхы хубинуудые бидэ дэмжэнэбди. Тиигэхэ зуураа коллективэй гэшүүдээ хүмүүжүүлдэг һэн тула тэдэнэй зарим нэгэнэй олоной үгэдэ ороогүй һаань, тиимэ хүйхэрнүүдэй ажабайдалай саашанхи харгы тухай һанамжа, бодолоо хэлэхэ эрхэ коллективтэ үгэбэл, ехэ һайн байгаа гээд бодохо байнаб.

А. ВЛАСОВ,
Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэн.

БУРЯАДАЙ АССР-60

ТАРИЛГА-83

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын районой Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын механизаторнууд эртын ороохото ургамалнуудые тарижа дүүргэбэ. Мүнөө үрэһэ хүрэнгэ үйлэдбэрилдэг отделениин таряашад Ехэ-Хадалиг гэжэ 250 гектар таряалан дээрэ хара таряа тарижа байна.

Тус ажахынхид майн табанһаа хойшо үндэр баян ургаса үгэдэг «Бурятская-34», «Бурятская-79» сортын шэниисэ тарижа эхилэнхэй. Үсэгэлдэр тэдэнэр 460 гектарта хара таряа тарижа дүүргэбэ. Механизаторнууд гурбан аха дүүнэр Георгий, Михаил, Василий Хлебодаровууд тарилгада онсо шалгарна. Тракористнууд Владимир Павлов, Сергей Овчинников гэгшэд шэниисэ таригдаха полиие һайнаар элдүүрилнэ.

Ингэжэ Ивалгын ОПХ-гайхид байгша ондо баян ургасын бата найдамтай үндэһэ һуури табижа ябана.

Д. НИКОЛАЕВ.

ДОЛООН ҮДЭРЭЙ ТУРШАДА

Түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозой таряашад хүдэлмэриин долоон үдэрэй хугасаа соо 1200 гектарта хара таряа тарижа дүүргэһэн байна. Мүнөө эдэнэр ороохото бусад ургамалнуудые тарижа үргэлжэлүүлһээр. Эндэ К-700 түхэлэй тракторнуудһаа бүридэһэн тарилгын табан агрегат хоер халаанда хүдэлгэгдэжэ, тус тустаа үдэр бүхэндэ 35 гектар тарилга хэнэ. Дүршэлтэй механизаторнууд Батор Цыденов, Константин Дамбаев, Сергей Чагдуров, Иван Павлов гэгшэд ажалдаа онсо шалгаржа, нүхэдэйнгөө дунда түрүүлнэ.

Хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ эхилһэн энэ коллектив тарилгын эхинһээ габшагайгаар ажаллажа байнхай. Эдэнэртэ техническэ талаар саг зуурын туһаламжа үзүүлдэг заһабарилгын звеное коммунист Базар Тогтохоевич Ленхобоев хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй даадаг коллектив тарилгада хабаадуулагдажа байһан техникые бүтээсэтэйгээр ашаглаха талаар нилээд туһаламжа үзүүлнэ.

Тус ажахын таряашад эдэ үдэрнүүдтэ эртын ороохото ургамалнуудые һайн шанартайгаар тарижа дүүргэхэнь.

Н. НАМСАРАЕВ.

ШЭНЭ ҮҮСХЭЛ МҮНДЭЛӨӨ

Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, Хурамхаанай районой Уланхаанай совхозой Хүллэгэй комсомол-залуушуулай тракторно-тарян ажалай бригадын гэшүүд районойнгоо ажахынуудай залуушуулай коллективүүдэй дунда шэнэ үүсхэл гаргажа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан байна. Тиихэдээ хабарай тарилгын, ургаса харууһалалгын болон ургаса хуряалгын үедэ машина, техникээ бүтээсэтэйгээр ашаглажа, бүхы хүдэлмэреэ һаадгүй ябуулха зорилго хараална. Мүн ажалай журам һайжаруулжа, ороохо тарянай, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса эрид дээшэлүүлхэһээ гадна 500 центнер ногооной витаминтай гурил, 12500 центнер силос даража абаха, тоһо-түлишын материалнуудые, запасной частьнуудые 50 процент хүрэтэр алмаха уялга абанхай. Саашадаа ажалдаа шэнэ онол арга, дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, тогтууритай баян ургаса ургуулхаар тэмсэхэ байһанаа элирхэйлээ.

Мүнөө Хурамхаанай районой колхоз, совхозуудай комсомол-залуушуулай коллективүүд үүсхэлшэдэй уряае зүбшэн хэлсэжэ, һайшаан дэмжэжэ байнад.

В. ГАРМАЕВ.

Хүдөө ажахын шэнжэлэл

ЗУНАЙ ЗУЛГЫ ХАҺЫЕ ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Республикын колхоз совхозуудта нийтын малай үбэлжэлгэ дүүрэнтэбэ. Энэ харюусалгатай хаһые ажахынуудай малшэд яһала һайнаар, гарза багатайгаар үнгэргөө.

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлениин мэдээсэлһэй ёһоор байгша оной майн 1-нэй байдалаар Республикымнай гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха талаар яһала амжалта туйлаа.

Үнгэрһэн дүрбэн һарын туршада бэлэдхэлэй пунктда 13.712 тонно мяхан (амидын шэгнүүр) тушаагдажа, хахад жэлэй түсэб 67 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 2 процентээр ехэ мяхан худалдагдаа. Гансал Хойто-Байгалай район мяха худалдаха зургаан һарынгаа түсэбые 123 процент дүүргэһэн байна. Мүн Баргажанай, Хэжэнгын, Зэдын, Захааминай, Хориин районуудай колхоз, совхозууд энэ даабаряа дүүргэхэ дүтэлөө. Кабанскын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Мухар-Шэбэрэй районууд гүрэндэ мяха тушааха даабаряа оройдоол 37—62 процентдэ хүргэнхэй.

Гүрэндэ тушаагдаһан үхэрнүүдэй тус бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 322 килограмм болоһон байна. Тиихэдэ Улаан-Үдын, Хойто-Байгалай, Кабанскын, Прибайкалиин, Бэшүүрэй, Хориин районуудай ажахынуудай 378—355 килограмм шэгнүүртэй мал бэлэдхэлэй пунктда тушаахадань. Яруунын, Ахын, Хяагтын районуудай абаашаһан үхэрэйнь шэгнүүр дунда зэргээр оройдоол 249—297 килограмм болоо. Республикын ажахынуудай гүрэндэ худалдаһан гахайн шэгнүүр дунда зэргээр 91 килограмм татаа. Загарайн, Сэлэнгын, Прибайкалиин районуудай колхоз, совхозууд дунда зэргээр 98—100 килограмм шэгнүүртэй гахайнуудые тушаагаа.

Майн 1-нэй байдалаар республикын ажахынууд гүрэндэ 39.146 тонно һү худалдажа, хахад жэлэйнгээ түсэбые 62 процент дүүргээ гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 10 процент ехэ һүн тушаагдаһан байна. Гүрэндэ һү худалдаха 6 һарынгаа даабари дүүргэһэн районуудай тоодо гансал Хойто-Байгалай район ороно. Эндэ Баргажанай районой һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 74 процент болгоод байхадань, Ахын, Баунтын, Яруунын, Хэжэнгын районууд даабаряа оройдоол 36—49 процентдэ хүргэнхэй. Тиигээдшье энэ районуудай ажахынууд үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө һү багаар һааһан, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэнь бэрхэтэйшэг болонхой.

Республикымнай үнгэрһэн дүрбэн һара соо гүрэн түрэдөө 51.113 мянган үндэгэ худалдажа, зургаан һарынгаа даабари 67 процентдэ хүргөө. Тиигэжэ нёдондоной энэ үеынхиһөө 7 процентээр олон үндэгэн тушаагдаа. Гүрэндэ үндэгэ худалдаха хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые гансал Хориин район 122 процент болгоод байна.

Мүнөө ойн баярта жэлдэ мал ажалай продуктнуудые урдынхиһаа ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха арга боломжонууд ажахы, район бүхэндэ бии. Энэ зунай бэлшээриин сагые зүбөөр хэрэглэхэ шухала.

Буряадай АССР-эй литература болон искусствын үдэрнүүд — Москвада

БУРЯАДАЙ АССР 60

ХАРЮУСАЛГАТА ШАЛГАЛТА ГАРАХАМНАЙ

Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, автономито республикын литература болон искусствын үдэрнүүд Москвада майн 17—20-до үнгэргэгдэхэнь. Энээн тухай майн 13-да РСФСР-эй Соёлой министерствэдэ болоһон пресс-конференци дээрэ мэдээсэгдээ.

Буряадай түлөөлэгшэдэй энэ зохёохы тоосоон Совет засагай жэлнүүдтэ тус республикын ажалшадай ажаһуудалай, соёлой талаар туйлаһан ехэ амжалтануудые гэршэлэн харуулха байна. Агуусхэ Октябриин урда тээ ехэнхидээ үзэг, бэшэг мэдэхэгүй улад зонтой байһан автономито республикада бүгэдэ нийтын дунда һуралсал сүм бэелүүлэгдэнхэй. Мүнөө Буряад орондо дүрбэн дээдэ, олон тоото тусхай дунда һургуулинууд бии, мэргэжэлтэ театрнууд хүдэлнэ. Тэдэнэй хоёрын академическэ гэһэн үндэр нэрэ зэргэтэй. Гадна филармони, хэдэн зуугаад библиотекэ, соёлой байшангууд бии. Литература болон искусствын уран бэлигтэн аша үрэтэйгөөр ажаллажа байдаг.

Соёлой һайндэрэй ехэ программада гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин, Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрай артистнуудай бэлиг шадабари харуулагдаха. Уран һайханай выставкэнүүд автономито республикын уран зурагай болон уран бүтээлнүүдэй дээжэтэй москвагайхидые танилсуулха, харалгада хабаадагшад ниислэл хотын предприятинуудаар ябаха, Москвагай зохёохы хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаха юм. **(ТАСС).**

* * *

МОСКВА. (Манай тусхай корреспондент Ив. Очиров мэдээсэнэ). Буряадай литература болон искусствын эндэ эхилхээ байгаа үдэрнүүдтэ зорюулагдажа, РСФСР-эй Соёлой министерствын коллегиин зал соо үнгэргэгдэһэн пресс-конференциие Россин Федерациин Соёлой министр нүхэр **Ю. С. Мелентьев** нээхэдээ, совет засагай жэлнүүдтэ автономито республикымнай соёл болбосоролой талаар хурдан түргэнөөр хүгжэн ерэһые тэмдэглээд, һүүлэй арбан жэл соо уран зохёол, уран бүтээл болон искусстводо буряад арадай туйлаһан амжалтануудые ниислэл хотын олониитэдэ амжалтатайгаар дэлгэн харуулхыень хүсэбэ.

Удаань Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **С. В. Ангаповта** үгэ үгтэбэ. Сэсэн мэргэн ленинскэ национальна политикын ашаар урдань гээгдэнги, ядуу һуудалтай буряад арадайнгаа хүгжэлтын мүнөө үеын шатануудые, республикынгаа экономическа, ажаһуудалай болон соёл-гэгээрэлэй һалбаринуудта туйлагдаһан ехэ амжалтанууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

— Буряад орон хүгжэнги индустритай, мүнөө үеын хүсэтэ техникээр зэбсэгжэһэн хүдөө ажахытай хизаар мүн. Республикымнай промышленна үйлэдбэри үнгэрһэн 60 жэлэй саада үетэй сасуулхада 1000 гара дахин ургаа. Жэшээлхэдэ, электрын элшэ хүсэ гаргалгаар манай гансахан республика бүхы Россин 1913 оной үйлэдбэрилгэһөө хоер дахин ехэ байна. Мүнөө манайда машина бүтээлгын, энергетическэ, шулуу нүүрһэнэй, электротехническэ, ой модоной болон модо болбосоруулгын, барилгын материалнуудай, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин һалбаринууд байгуулагданхай. Республикымнай предприятинуудай бүтээлнүүд манай оронной олон область хизаарнуудта, мүн хэдэн арбаад хариин гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ.

Республикын хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Колхоз, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай материально-техническэ баазые бэхижүүлгэдэ ехэ юумэн хэгдээ. Тиигэжэ 1966—1981 онуудта республикын хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 1554 миллион түхэриг һомологдонхой. Һүүлэй хорёод жэл соо республика дотор 18 мянган километр электрын элшэ хүсэнэй утаһан татагдаа. Республикымнай бүхы районууд, колхозууд, совхозууд Буряадай энергосистемэһээ нэгэдхэгдэмэл элшэ хүсэ абана. Тиигэжэ гансашье тосхон һууринууд руу бэшэ, мүн малшадай хээрын буусанууд хүрэтэр зайн гал татагданхай, — гэжэ нүхэр С. В. Ангапов онсолон тэмдэглээ. Саашадаа республикынгаа хото, хүдөөгэй барилга, соёл-гэгээрэлэй болон литература, искусствын талаар хэгдэһэн туйлалтанууд тухай тэрэ тогтожо хэлээ.

Республикын уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **Н. Г. Дамдинов** анха түрүүн, 1934 ондо эмхидхэгдэһэн уран зохёолшодойнгоо холбооной хүдэлмэри тухай, тэдэнэй хэһэн, бүтээһэн ажал, түсэбүүд тухай тогтожо хэлэбэ.

— Буряад поэзиин түрүүшын шүлэг 1923 ондо, түрүүшын зохеол туужа 1932 ондо, мүн лэ түрүүшын буряад роман 1949 ондо толилогдоһон, хэблэгдэһэн байна. Тэрэ сагһаа хойшо буряад совет литература хүгжэлтынгөө үргэн замда гараад, литературын бүхы шанарга олоншье, һонирхолтойшье зохёолнуудые уншагшадтаа дурадхана, — гэжэ нүхэр Н. Г. Дамдинов онсолон тэмдэглээ. Удаань үгынгөө түгэсхэлдэ поэт «Туулайта аралнууд» гэжэ шүлэгөө уншажа, сугларагшадай альга ташалгада хүртэбэ.

Гүрэнэй ород драмын театран директор нүхэр **Ж. А. Буркова**да үгэ үгтэбэ.

— 1928 оной декабрь һарада А. Файко гэгшын «Портфельтэй хүн» гэһэн пьесээр түрүүшынгээ хүшэгэ нээһэн манай театр залуу совет драматургиин пропагандист, олониитын ухаан бодолые гэгээрүүлэгшэ байһан юм. Театран сценэ дээрэ Н. Погодиной, В. Вишневскиин, В. Гусевэй, К. Симоновэй, А. Корнейчугай, В. Ивановай А. Салынскиин, А. Арбузовай, В. Розовой болон бусад совет үеын драматургнуудай пьесэнүүд табигдаһан байна. Гадна манай коллектив ородой болон хариин классигуудай зохёолнуудтай харагшадаа танилсуулдаг. Эхилхээ байгаа литература болон искусствын үдэрнүүдтэ Буряадай зохёолшод В. Митыповэй, С. Лобозеровой зохёолнуудаар зүжэгүүдые табихабди, — гэжэ нүхэр Ж. А. Буркова тэмдэглэбэ.

Республикын уран зураашадай холбооной түрүүлэгшэ **Д-Н. Д. Дугаров** үгэ абаа.

— Манай уран зураашад анха түрүүн 1940 ондо, Буряадай литература болон искусствын түрүүшын декадада өөһэдынгөө бүтээлнүүдые бүхэсоюзна харагшадай үзэмжэдэ табиһан юм. 60-аад онуудта манай зохёохы ажалда гол түлэб совет хүнэй зан абари баатарлиг ажал тухай бүтээлнүүд олошороо һэн. Тэрэ сагһаа хойшо манай уран зураашад бүхэроссин болон бүхэсоюзна выставкэнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилээ. Тэрэ үедэ графика болон уран зурагай бүтээлнүүдэй хажуугаар театрально шэмэглэлгын болон скульптурна шэглэлнүүд хүгжэжэ, 1970—1980 онуудта манай түлөөлэгшэд олон тоото выставкэнүүдтэ амжалтатайгаар хабаадаа. Мүнөө бидэ 400 гаран уран зураг болон олон тоото арадай уран бүтээлнүүдые хоёр выставкэдэ харуулхамнай, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Республикын композиторнуудай холбооной түрүүлэгшэ **С. С. Манжигеев** үгэ хэлэхэдээ Буряад национальна хүгжэмэй искусство хадаа арадайнгаа дуунуудай уян, баян аялгаһаа үндэһэлэн хүгжэнэ, энэ хүгжэлтэнь дүршэл, бэлиг ехэтэй аха нүхэдэй — ород хүгжэмшэдэй аха дүү ёһоной халуун туһаламжа, дэмжэлгээр хүгжэнэ, — гэжэ тэмдэглээ. — Буряад хүгжэм зохёогшодой һургуули 30-аад онуудай тэнгээр эхилһэн түүхэтэй. 60—70-аад онуудаар бэлигтэй залуу композиторнууд тодорон гараад, мүнөө үедэ буряад аялгануудые улам ирагуугаар зэдэлүүлдэг болоо гэбэ.

Энэ пресс-конференци дээрэ Буряадай хоровой обществын түрүүлэгшэ, СССР-эй арадай артист **К. И. Базарсадаев** үгэ хэлээ.

Энээгээр пресс-конференци дүүрэжэ, тэрээндэ хабаадаһан түбэй газетэнүүдэй, радио телевидениин болон ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ «Буряад орон — минии нютаг» гэһэн үнгэтэ фильм харуулагдаа.

...РҮҮ ЗЭРГЭДЭ ЯБАХА ЭРХЭ

Бондарь Н. Варшав-...шэдэй толгойлдог ... Баруун ба Зүүн ...дай замай мон-... коллективүүд ... мүрысөөнэй дүнгүү-...солбо. Байгал-Ама-...эр замай һүүлшын, ... рельс» табилгада ... эрхэ эдэ бригада-...гогдохо байна. ...н түрүүшүүлэй ... мүрысөөн таба-...лээ үргэлжэлнэ.

— Ажалай мүрысөөндэ ВЛКСМ-эй ЦК тэрэниие эмхидхэһэн юм. Энэ үе соо бригадын гэшүүд ёһотой ханинар болонхой: бэлиг шадабаринингаа нюусануудые нэгэ нэгэндээ дамжуулдаг, ходо айлшалжа байдаг юм. А. Бондариин бригадын эмхидхэһэн БАМ-ай мэдээжэ «Залуу гварди» театрта табигдаһан зүжэгүүдые харахые мүрысэгшэ нүхэдынь ерэдэг байна.

Плажа гарахын тулада эдэ хоёр бригада бүхы юумэ хэнэ гэжэ дүнгүүдые соголходо дахин элирээ, — гээд БАМ-ай Түбэй участогһаа бригадын соведэй түрүүлэгшэ С. Земский ТАСС-ай корреспондентдэ хэлээ. Түмэр замай рельснүүдые түргөөр холбохо гэһэн нэгэл зорилготойгоор эдэнэр бултадаа хүдэлнэ бшуу.

Улаан-Үдэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КАДРНУУДТА ОНСО АНХАРАЛ

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон дунда шатын хүтэлбэрилхы кадрнууд оронһой Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Манай «Гигант» колхозой партийна комитет ажахын үйлэдбэрие бэлэдхэл түгэс шадабаритай кадрнуудаар хангаха асуудалда саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдаг гээшэ. Тингэжэ тэдэниие шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ хэрэг заатагүй парткомой эдэбхитэй хабаадалгатайгаар бэелүүлэгдэдэг.

Мүнөө ажахымнай үйлэдбэри дээрэ 20 мэргэжэлтэд хүдэлнэ. Тэдэнэй 10-ниинь партиин гэшүүд, 12-ынь дээдэ, 8-ниинь тусхай дунда эрдэмтэй зон. Тэдэнэрэй дунда 4 агроном, 4 зоотехник, 5 ветеринар, 4 инженер, 3 экономист бии. Тиихэдэ тэдэнэй мэргэжэлээрээ хүдэлжэ байһан сагыень абажа хараха болоо һаа, нимэ: долоониинь 3 жэл хүрэтэр саг соо ажаллана, табаниинь — 3—5 жэл, үшөө табаниинь — 5—15 жэл хүрэтэр, үлэгшэ гурбаниинь — 15 жэлһээ дээшэ.

Эдэ баримтануудые шэнжэлэн хараад байхада, колхозой гол һалбаринууд мэргэжэлтэдээр хангагданхай гэжэ элирнэ. Мүн һүүлэй жэлнүүдэй туршада олон шэнэ хүнүүдэй манда ажалладаг болоһон ушар эли болоно. Тиимэһээ энээн дээрэ тогтолтой.

Партком, правлени һүүлэй үедэ залуу мэргэжэлтэдые бэлдэхэ асуудалда анхаралаа горитойгоор хандуулаа. Тиин бидэнэр нютагайнгаа хэдэн залуушуулые дээдэ һургуулида колхозойнгоо стипендиадуудаар эльгээһэн байнабди. Тэдэнэрнай мүнөө түрэл нютагаа бусаад хүдэлжэ байна.

Манай колхозой бүхы мэргэжэлтэд, дунда шатын хүтэлбэрилхы кадрнуудай түлөө ажахын хүтэлбэритэй хамта партийна комитет харюусадаг болоо. Энэ ушар үйлэдбэридэ горитой нүлөө үзүүлнэ гээд тэмдэглэлтэй. Мүн кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри ябуулха талаар парткомой үүргэ, нэрэ хүндэ дээшэлнэ. Колхозой хүтэлбэри партийна комитедтэй сугтаа кадрнуудые ажалһаань сүлөөлхэ гү, али ондоо тушаалда оруулха асуудал шиидхэдэг. Тиихэдэ мэргэжэлтын томилогдохын урда тээ тэрэнэй намтар тухай, хүдэлжэ, һуража байһан газартаа нитэ-политическэ хэмжээ ябуулгануудта хэр хабаададаг байһан тухай өөрынь тоосоон парткомой заседани дээрэ шагнагдадаг байна. 1982 оной май һараһаа хойшо 5 мэргэжэлтэ, дунда шатын 2 хүтэлбэрилэгшэ тоосожо, тушаалда томилогдоо.

Ажахын шата бүхэнэй кадрнуудай абадаг хубиин зохёохы түсэбүүд тэдэнэй ажал хэрэгүүдтэнь элсүүлхы нүлөө үзүүлдэг гээшэ. Манай бүхы мэргэжэлтэд жэлэй туршада бэелүүлхэ хэмжээнүүдээ тэрээн соо оруулдаг. Үйлэдбэриин, коллективэй нитын ажабайдалай талаар дүүргэгдэхэ бүхы асуудалнууд түсэбүүдтэ хараалагдадаг юм. Ажахын ахамад мэргэжэлтэдэй хубиин зохёохы түсэбүүд парткомой гэшүүдэй үзэмжэдэ гаргагдажа, баталагдадаг гуримтай.

Колхозой партийна комитет кадрнуудые хүмүүжүүлхэ талаар горитой хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байдаг. Парткомой заседани, суглаанууд дээрэ тэдэнэй тоосоонууд шагнагдадаг, ажал хэрэгтэнь сэгнэлтэ үгтэдэг. дутуу дундануудаа усадхаха ябадалдань туһаламжа үзүүлэгдэдэг гээшэ. Нэн түрүүн залуу кадрнуудта онсо анхарал хандуулдагбди. Тиихэдэ мэргэжэлтэдэй хүдэлмэриие шадамараар хүтэлбэрилэн ябуулха талаар яһала горитой юумэн манда бэелүүлэгдэжэ байдаг. Жэшээнь, ахамад зоотехник Н. Г. Заиграев гол уялгануудаа дүүргэхынгээ хажуугаар эбэртэ бодо малай (һүнэй комплекс, һаалиин фермэ, эхэ мал болохо тугал, буруунуудые харууһалха комплекс) түлөө харюусадаг байна. Мүн ветеринарна врач А. О. Афанасьев хонин ажалда хабаатай асуудалнуудые шиидхэлсэдэг. Газар тариалангдамнай овощой, тэжээл үйлэдбэрилгын, үрэһэ хүрэнгын, ороохото ургамалнуудай һалбаринууд амяар амяараа хубаарилагдажа, мэргэжэлтэн бүхэндэ тараагдажа даалгагданхай.

Колхозой ахамад мэргэжэлтэд бултадаа партиин гэшүүд юм. Ажахын ахамад зоотехник коммунист Н. Г. Заиграев 1957 онһоо хойшо тус тушаалда хүдэлнэ. Тэрэ Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник гэһэн нэрэ зэргэтэй. Дүршэл шадабаряар түгэс мэргэжэлтэ һүнэй комплексые даагшатай хамта һү таһалгаряагүйгөөр цеховэ гуримаар үйлэдбэрилхэ хэрэг нэбтэрүүлхын тула ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаһан байна. Ажахын ахамад агроном В. Л. Яковлев мүн лэ ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг хүн юм. Тэрэнэй хүтэлбэри доро газарай үрэжэлтэ хүрьһэ гэмтээнгүйгөөр ашаглаха, севооборотуудые нарииваар сахидаг болохо талаар горитой хүдэлмэри дүүргэгдэжэ байна.

Колхозой партком мэргэжэлтэдые нитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха асуудалда анхаралаа ходо хандуулжа байдаг. Тингэжэ тэдээндэ партийна даалгабаринуудые үгэдэг гуримтайбди. Жэшээлхэдэ, хэдэн мэргэжэлтэд цеховэ парторганизациин секретаряар һунгагданхай. Мүн тэдэнэй дунда партийна һуралсалай пропагандистнууд бии. Тиихэдэ 6 мэргэжэлтэд парткомой ба правлениин гэшүүдээр һунгагданхай. 4 мэргэжэлтэд нютагайнгаа Советэй депутадуудай хүндэтэ уялга бэелүүлдэг. Тэдэнэй ехэнхидынь эдэбхитэй лектор, политинформатор, агитаторнууд юм.

Мэргэжэлэй талаар һуралсал ябуулдаг хүнүүд парткомой заседани дээрэ баталагдадаг гуримтай. Манда экономическа һуралсалай совет байгуулагданхай. Ажахын ахамад бухгалтер коммунист З. О. Афанасьева «Экономико гаргаша багатай байха ёһотой» гэһэн программаар хэшээлнүүдые үнгэргэдэг. Бүхы мэргэжэлтэд, бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд, дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд экономическа һуралсалда хабаадуулагданхай. Хэшээлнүүдынь колхозой үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор үнгэргэгдэдэг байна. Тус программа шудалагшадай бүридэлые партком баталдаг. Тингэжэ экономическа ба партийна һуралсалай ябасые ходо шалгажа, хүтэлбэрилжэ байдагбди. Ажахын партийна комитет һаалишад, механизаторнуудай болон бусадай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ ябадалда шиидхэхы нүлөө үзүүлдэг гээшэ. Жэшээнь, цеховэ гуримаар һү таһалгарягүй үйлэдбэрилхэ хэрэг комплексдоо нэбтэрүүлжэ эхилхэдээ, тэндэ хүдэлэгшэдые мэргэжүүлхэ талаар һуралсал ахамад зоотехник Н. Г. Заиграевта даалгаһан байнабди. Тиин тэрэ тусхай программаар хэшээлнүүдые үнгэргөө һэн. Түрүүн нүхэр Заиграев колхозой ахамад экономист С. И. Тютринатай хамта һү үйлэдбэрилхэ шэнэ гуримтай танилсахын тула Львовско область ошоһон байгаа.

Мүнөө манай ажахыда барилгашанаар хүдэлхэ хүнүүд дуталдана. Тэрэшэлэн тэдэнэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ мэргэжэлтэ манда үгы. Энэ хадаа һаяын сагта заатагүй шиидхэгдэхэ хэрэг гэжэ партком тоолоно.

Мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилхы кадрнуудтай ябуулжа байһан хүдэлмэримнай эдэ хэрэгүүдээр дүүрэшэдэггүй ааб даа. Бидэнэр мүнөө кадрнуудаар саашадаа дуталдажа байхагүйн тулада дээдэ һургуулинуудта колхозойнгоо стипендиадуудые эльгээнэбди. 3 залуушуул хүдөө ажахын институтдта, тиихэдэ нэгэ хүн ажалһаа һамшангүйгөөр энэл дээдэ һургуулида һурана. Мүн 5 хүн хүдөө ажахын техникумэй заочно отделенидэ һуража байнхай.

Дунда шатын кадрнуудай ажал хэрэгтээ хэр оролдосотойгоор, шадамар бэрхээр хандадаг байһан ушарһаа ехэ юумэн дулдыдадаг гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ бидэнэр энэ асуудалда анхаралаа ходо хандуулжа байдагбди. Мүнөө манай ажахыда дунда шатын 10 хүтэлбэрилэгшэ хүдэлдэг. Тэдэнэй 6-ниинь коммунистнууд, 1-ниинь комсомолой гэшүүн. Эрдэм һургуулиинь талаар тэдэниие хараха болоо һаа, нимэ. 2-ынь дээдэ, 6-ниинь дунда, 3-ниинь дүүрэдүй дунда эрдэмтэй юм. Тэдэнэрэй олонхидынь залуу гү, али дунда зэргын наһатайшуул болоно.

Эндэ дурдагдаһан тоо, баримтануудые хараад байхада, манай колхоз хүтэлбэрилхы кадрнуудаар зарим ажахынуудтай жэшэбэл, хангагданхай гэһэн тобшолол хэмээр. Энэ зүб. Зүгөөр «КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар Кустанайн областиин Федоровско районой «Путь к коммунизму» колхозой партийна организациин хүдэлмэри тухай» партиин Центральна Комитедэй тогтоол соо хэлэгдэһэн ёһоор, кадрнуудтай ябуулагдадаг хүдэлмэри саашадаа улам нарижуулан һайжаруулагдаха, хүдөө ажахын мүнөөнэй ехэ эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусаха зэргэтэй. Тиимэһээ ажахын партком энэ талаар бэелүүлжэ байһан хэмжээ ябуулгануудайнгаа ашаүрые дээшэлүүлхэ гэжэ оролдохо болоно бшуу.

К. ЯКОВЛЕВ,
Загарайн районой «Гигант» колхозой парткомой секретарь.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Москвада болоһон союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудай, партиин крайкомууд болон обкомуудай нэгэдэхи секретарьнарай бүхэсоюзна зүблөөнэй дүнгүүд болон хүдөө ажахын продуктнуудые абалгые, гүрэндэ тушаалгые дээшэлүүлхэ талаар районно партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэһэн партийна ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн КПСС-эй Хэжэнгын райкомдо болоо үнгэрбэ. Тус асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Л. Ц. Цыдыпов элидхэл хэһэн байна.

Үнгэрһэн жэлэй, мүн байгша оной түрүүшын гурба һарын дүнгүүд тухай, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухай «50 лет Октября» совхозой парткомой секретарь В. Ц. Дубшанов, Хэжэнгын совхозой директор Д. Б. Рыбдылов, Госкомсельхозтехникын районно нэгэдэлэй ахамад инженер С. Р. Цыренжапов, «Первомайский» совхозой директор Д. Б. Борбоев, «Бурводстрой» трестын ПМК-гай начальник В. Д. Жамьяндабаев, уһалууриин системэнүүдэй управлениин начальник Д. Д. Батомункуев, РАПО-гой түрүүлэгшэ А. Н. Данчинов гэгшэд зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ тогтоо. Чисаанын совхозой ахамад экономист А. Ж. Гармажапова үйлэдбэридөө чековэ

ЗАЛУУ ЭДЭБХИТЭД

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан комсомол-залуушуулай субботник майн 21-дэ үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын райком һаяхан баталан абаба.

— Районоймнай залуушуул ганса субботнигто ажалай эрхим һайн амжалта туйлахаар оролдохо бэшэ, мүн үдэр бүхэндэ габшагай ажалаараа суурхан, түрүү зэргэдэ ябалсахаар эрмэлзэдэг заншалтай, — гэжэ райкомой секретарь С. А. Дудник хөөрөө һэн.

Энээндэ баримта болгон хэдэн жэшээ дурдалтай. «Пригородный» совхозой комсомолой эхин организаци (секретариинь Ольга Урманчеева), Ивалгын ОПХ-гай комсомолой эхин организаци (секретариинь Галя Батуева) залуушуулай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг. Тиихэдэ «Заветы Ильича» колхозой комсомол-залуушуулай овощ ургуулагшадай звено гансашье эрхим ажалаараа суурхадаг бэшэ, мүн энэ звеногой комсомолой гэшүүн бүхэн һара бүхэндэ өөһэдынгөө салинһаа 5 түхэриг мүнгэ эб найрамдалай фондодо аяар 2-дохи жэлээ оруулжа ябадаг һайн һайхан заншалтай болонхой. Тус звеное Тамара Жалсараева даадаг юм.

Хабарай тарилгын хүдэлмэриин үедэ районой ажахы бүхэндэ комсомол-залуушуулай тусхай бригаданууд эмхидхэгдэһэн байна. Залуу һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Ивалгын ОПХ-гай түрүү һаалишан Людмила Надточеева илажа гараа. Энэ нүхэрнай үнеэн бүриһөө 3002 килограмм, хамта дээрээ 453 центнер һү һааһан байна.

Район дотор комсомол-залуушуулай 28 полит-һургуули хүдэлнэ. Эрхим залуу пропагандистнар соохоо «Дружба» колхозой комсомолец Александр Чебунин, Ивалгын ОПХ-гай Татьяна Буданамеева гэгшэдые нэрлэмээр.

Нитын журам бэхижүүлхэ талаар район дотор ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Энэ талаар комсомолой дайшалхы отрядай районно штаб байгуулагданхай. Штабта 15 гэшүүн тоологдоно.

Ивалга һууринай гидромелиоративна техникумэй дэргэдэ комсомолой дайшалхы отряд эмхидхэгдэбэ. Штабай начальник А. А. Минжуевай хүтэлбэри доро Ивалга һууринай комсомолшууд үдэшэ бүхэндэ үйлсэ гудамжануудта гаража, гурим журам сахиха, һэргылгын ажал саг үргэлжэ ябуулна. Һара бүри штабай суглаан зарлагдадаг, мүн залуушуулай дунда хуули тухай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг болонхой.

Н. ХАЗУЕВ.

Улаан-Үдын автотранспортна гурбадахи предприятида Мария Ивановна Булочева (зураг дээрэ) вулканизаторщигаар хүдэлдэг юм. 1970 ондо тэрэ наһанайнгаа амаралтада гараһан юм. Теэд Мария Ивановна миин гэртээ һуужа шададаггүй хүн хадаа дахинаа ажалдаа бусажа ерээ һэн. Хамта хүдэлжэ байһан нүхэдынь тэрэниие дуратайгаар угтан абаһан юм. Юуб гэхэдэ, М. И. Булочева хододоо ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг, ажалша бэрхэ хүдэлмэрилэгшэ ха юм.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБЛЭЛ

ГЭРШҮҮХЭ—СЭНТЭЙ УРГАМАЛ

Һахалиин совхозой дүршэлтэй механизатор Г. С. Серебренниковэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын коллектив ямаршье уларилтай сагта тогтууритай баян ургаса абадагаараа республика дотороо яһала суурханхай. Мүн лэ тус бригадынхид гэршүүхэ ургуулжа, үндэр ургаса хуряадаг заншалтай болонхой. Эдэнэр бүхы тарялангайнгаа 10 процентыень гэхэ гү, али бүхыдөө 300 гектарта энэ сэнтэй ургамал таринжа ургуулна.

Тус совхоз урдандаа, бүри «Красный пахарь» гэжэ колхоз байхадаа, зүгын 20 бүлэтэй байһан гэхэ. Харин мүнөө Һахалиин совхоз зүгын 300 бүлэтэй болонхой. Ингэжэ тэдэнэр 1965 ондо Хүнтэйн талада зүгы үсхэбэрилжэ эхилхэдээ гэршүүхэ мүн лэ таридаг болоо һэн. Түрүүндэө ажахын таряашад оройдоол 15—20 гектарта энэ ургамал таридаг һэн. Һүүлдэнь Һахалиин совхоз республикын зүгы үсхэбэрилдэг трестын мэдэлдэ орходоо гэршүүхые ехэ талмайда тарижа захалаа. Энэ сэнтэй ургамалые паар дээрэ бэшэ, харин элдэбын дайралдаһан газарта тарихадань, үндэр ургаса абтадаггүй бэлэй. Зарим ган гасуур жэлдэ тэрэ оройдоошье ургадаггүй һэн.

Гэршүүхэ гээшэ нилээд харууһа хэрэгтэй ургамал байһан тула тэрэниие тарихадаа, бүхы агротехническэ гуримуудые тон һайнаар сахиха ёһотой. Эндэһээ Хүнтэйн эрхэ байдалда баян ургаса абаха гээшэнь нилээд бэрхэтэй байгаа.

Харин Георгий Степанович энэ талаар сэхэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Нэн түрүүн гэршүүхэ тарихадаа, тон һайн газар шэлэжэ, абаа. Хоёрдохёор, бүхы 300 гектар тарилгын гурбанай хоёр хубиинь сэбэр паар дээгүүр хэгдээ. Мүн минеральна утэгжүүлгэ ехээр оруулагдана. Ингэжэ тэрэнэй ажаллахадань, түрүүшын үрэ дүн туйлагдажа эхилээ һааб даа.

Нүхэр Серебренников гэршүүхэ ургуулха талаар өөһэдынгөө ажахын болон районой бригадирнуудтай ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Тэрээндэ зарим нэгэн «орхиш энээнээ, манай байгаалиин эрхэ байдалда энэ ургамалһаашии юуншье ургахагүйл» гэжэ хэлэдэгшье байһан юм. Теэд Георгий Степанович эхилһэн хэрэгээ эсэстэнь хүргөө гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Тэрэнэй даадаг бригадынхид һүүлэй жэлнүүдтэ гэршүүхын баян ургаса хуряадаг болоо бшуу.

—Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилһаа боложо, мүртэй ургаса абажа шадаагүйбди. Гектарай дунда зэргээр 5,4 центнер ороохо хуряагдаа һэн,—гэжэ Георгий Степанович хөөрэнэ. — Гэршүүхын хахад талмайнь урдань паар байгаагүй газарта тарингдаһан байгаа. Тиигээдшье июль һарада хюруу унажа, һая гараһан эшэнүүдыень хүлдөөжэрхёо һэн. Зарим полинуудтаа дахинаа тарилга хэһэмнай, тэрэмнай ургажашье үрдеэгүй.

Тэдэнэр хэды муу ургаса абаашье һаа, өөһэдтөө хүсэд хүрэхэ үрэһэ бэлдэһэн, гүрэндэ 700 центнер гэршүүхэ худалдаһан байна. Ингэжэ энэ бишыхан бригада 500 центнер гэршүүхын хүрпээ бэлдэжэ шадаа.

Б. ГОМБОЕВ,
Буряадай хүдөө ажахын институдай багша, республикын габьяата агроном.

Экономическа хүгжэлтын мүнөө үеын шата ерэдэй... хүтэлбэрилгын үндэр эрилтэнүүдые табина. Һүүлэй ... мышленностиие, хүдөө ажахы, барилга болон эко... бусад һалбаринуудые хүтэлбэрилгын аргануудые ... руулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Мүнөө үеын хүтэлбэ... хадаа үйлэдбэриин научно-техническэ үндэһэ мэдэ... ниие эмхидхэлгэ болон экономикые һайн ойлгохо, ... бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжару... лоо тэмсэлэй бүхы арга боломжонуудые хэрэглэ...

Үйлэдбэриие, ажалша коллективые хүтэлбэрилхэ ... орёо эрдэм болоно. Теоретическэ эрдэм мэдэсэ, ... бэлиг шадабари, ажалай дүй дүршэл хэрэгтэй.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ Арад... хын академи 1978 ондо байгуулагдаһан юм. Энд... рилхы дээдэ зиндаагай кадрнуудые бэлдэдэг. ... дээдэ һургуулитай, ажалай дүй дүршэлтэй хүнүүд энд...

Байгуулагдаһаар үнгэрһэн табан жэлэй туршада ... гаран хүн һуража гараа. Академиин дэргэдэхи Хү... лэлгын институдта 2000 гаран хүтэлбэрилэгшэд ... лээ дээшэлүүлээ.

Һуралсал юрын бэшэ эрхэ байдалда үнгэрдэг. Эр... дэм мэдэсэһээ гадна, һурагшад хайшан гэжэ би... ябахаб гэжэ һурадаг. Психологууд тэдэнэртэ хүле... орёо асуудалнуудые табина. Тэрээндэнь зүб харю... түргэн үгэхэ хэрэгтэй. Иимэ хэшээлнүүд магнитофо... шэгдэдэг. Һүүлээрнь хэшээлээ булта зүбшэн хэлсэд...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэшээлэй үедэ.

ТАСС-ай фото...

АЖАБАЙДАЛААР ТАБИГДАҺАН АСУУДАЛ

ХҮН БҮХЭНДЭ ХЭЬЭН АЖАЛАЙНЬ ЗЭРГЭЭР ТҮЛЭ...

ҮНЭН СЭХЭ, ШЭН ШУДАРГЫ, үндэр бүтээсэтэ ажалай хүндые хаа хаанагүй үргэхэ, бэхижүүлхэ гээшэ манай обществын саашадаа шиидхэхэ тон шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Хүнүүдэй хэһэн, бүтээһэн ажалайнь зэргээр түлөөһыень хубаарилха, шанарай талаар ондо ондоо түхэлэй ажалые сэгнэхэдээ, научна үндэһэ баримтатай хуби тааралдалыень олохо, мүн материальна урмашуулгын гурим саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулха, хамтын үйлэдбэридэ хабаадагша бүхэнэй эрхим шанартайгаар, ехэ ашаг үрэтэйгөөр хүдэлмэрилхэ дура хүсэл дэмжэн дэлгэрүүлхэ ябуулгаһаа дурсагдаһан зорилго шиидхэлгын амжалта түбхын түрүүн дулдыдаха байна. Энээнтэй дашарамдуулан хэлэбэл, ажалай түлөөһэнэй талаар үндэһэ баримтагүй тэгшэдхэлгэ зайсуулха хэмжээнүүдые абаха тухай асуудал онсо удха шанартай болонхой.

АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨҺЭ НЭМЭЭХЭ хараа шэглэл — үнгэрэвшэ хори-хорин табан жэлэй турша соо салин хүлһэ нитэ дээрэнь дээшэлүүлхын тула гүрэнэй зүгһөө сэхэ бэелүүлэгдэһэн хэмжээнүүдэй абтаһаниинь элитэ. Эдэ ехэ хэмжээтэй социальна программануудай бэелүүлэгдэхэдэ, бага салин түлөөһэ абадаг хүдэлмэрилэгшэдэй тоо нилээд үсөөрһэн, элдэб янзын ажалтай хүнүүдэй олзо оршонуудынь тэгшэрһэн байгаа. Гэхэ зуура ажабайдалай хүгжэлтэһөө харахада, элдэб янзын социально-профессиональна бүлэгүүдэй бүхы түлөөлэгшэдэй һарын салин хүлһые нэгэн доро нэмээлгэ ажалай бүтээсын ургалтада, хүдэлмэриин ашаг үрэ ба шанарай дээшэлэлгэдэ, ажалай журамай бэхижэлгэ гэхэ мэтэдэ урмашуулхы нүлөө үзүүлээгүй.

Өөрынгөө ажалай үрэ дүн ба ажабайдалай материально-ажаһуудалай арга боломжонуудай хоорондохи холбоое ойлгохо мэдэрэлынь һуларһан, онол шадабаряа дээшэлүүлхэ, мэргэжэлээ гүнзэгырүүлхэ эрмэлзэлынь буураһан байна. Социально-профессиональна элдэб бүлэгүүдэй ажаһуудалай хэрэглэмжэнүүдэй хангагдасын адлирхуу дүтэ болоһонһоо уламжалан, обществын социально-ангиин бүридэлдэхи хубилалта ахигдаад, харин ажалай түлөөһэнэй хоорондохи илгаануудай хоросо тэрэнэй тоогой ба шанарай илгаануудай хоролгые хүсэжэ, үлүү гаранхай.

Тэрээнһээ гадна ажалай асуудалаар таарамжагүй һэдэбүүдэй үшөөл үлэнхэй байһантай холбоотой социальна ушаралнууд салин түлөөһэнэй политикада улам ехээр нүлөөлнэ. Һүүлэй хэдэн арбаад жэлнүүдэй туршада ажалшадай юрэнхы эрдэмэй, мэргэжэл шадабариин хэм хэмжээнэй ургалтын темпэнь мэргэжэлгүй гар ажалай, нэгэл янзаар бүншэгшэ машина хүдэлгэдэг хүдэлмэришэдэй тоогой үсөөрэлгын темпһээ ходо бүлюу байһаар. Тиимэһээ хүдэлмэришэдэй бодото арга боломжонуудта, юрэнхы эрдэм болон тусхай мэргэжэлнүүдтэ, мүн ажалай шэнжэ, гол зорилго ба эрхэ байдалай эрилтэнүүдтэ таарууүйгөөр салин түлөөһэнэй гуримай тодорхойлон тогтоогдоһон үйлэдбэриин участогуудта хүдэлхэ хүнүүдэй дутагдал улам дэбэрһэн байгаа. Тиимэ тула үйлэдбэриин тэдэ участогуудтахи салин түлөөһые нэмээхэдэ, зарим түхэлэй, дура татасагүй, бирагүй тоотой хүдэлмэриин хүндые үргэхэ үүргэ дүүргэнэ, шухала тоото хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлэн гулидхаха арга олгоно. Иимэ хэмжээ абаагүй һаа—тэдэ участогууд ажаллаха хүнүүдээр бүридүүлэгдэнгүй үлэжэ магад байгаа. Энээнһээ уламжалан, салин хүлһэнэй ургалта хүдэлмэрилэгшэдэй оруулдаг ажалай хубита нэмэриин арьбадалгаһаа, үйлэдбэриин эсэсэй үрэ дүнгүүдэй ургалтаһаа олохон ушарта үлүү гарадаг, харин хүдэлмэрилэгшэдэй хаба шадабариие, орёо нарин ба ехэ харюусалгатай ажалые урмашуулха асуудал хойшо татагдадаг байһан.

Ажалай түлөөһэнэй политикын талаар гараһан тэдэ һэдэб шэглэлнүүдһээ шалтагаалан, социально-профессиональна элдэб бүлэгүүдэй салин хүлһэнэй хоорондын тэнсүүри горитойгоор хубилһан, социально-экономическа хубинуудай хоорондын таарэлдал мүн лэ эбдэгдэһэн байгаа. Жэшээлхэдэ, мүнөө инженернүүдэй, мастернуудай, промышленностиин ба барилгын участогуудай начальнигуудай салин хүлһэн дүршэлтэй олонхи хүдэлмэришэдэй абадаг салин түлөөһэнһөө һураггүй бага байна. Тэрээнһээ гадна һаяхан ажаллажа захалһан аад, хомор мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд олохон предприятинуудта дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэдһээ ехэ түлөөһэ абана.

Нэгэ талаһаа хүдэлмэришэдэй салин түлөөһэнэй, нүгөө талаһаа—инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй шатын дунда хүтэлбэрилэгшэдэй абадаг салин түлөөһэнэй талаар тохёолдоһон иимэ таарууүгүй ушарнууд техническэ дээдэ эрдэм шудалха гэһэн залуушуулай дура хүсэлэй буурапгын шалтагаан нүхэсэл болоно. Гэхэтэй хамта салин түлөөһэнэй гурим хүдэлмэрилэгшэдэй шадабари мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ эрмэлзэлые урмашуулха ёһотой аад, тиигэнэгүй—хүдэлмэришэд эрдэмээ тусхай дунда шатада хүрэтэршье дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоногүй. Юундэб гэхэдэ, инженернүүдэй, техникүүдэй тушаал даадаг болоо һаань, тэдэнэй салин түлөөһэн хорохо байна бшуу.

Мэргэжэлтэдэй ба хүдэлмэришэдэй салин түлөөһэнэй ургалтын темпнүүдэй талаар, тэрэшэлэн материальна үйлэдбэриин ба үйлэдбэриин бэшэ һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлөөһэнэй талаар гараһан алгасал бүрин зайсуулха зорилготой хэмжээнүүдые абаха эрилтэ тохёолдоһон байдалһаа уламжалан табигдана ха. **Бүлэгүүд доторхи ажалай ашаг үрын ба шанарай талаар бодото илгаануудые бэшэ,** харин ямар нэгэн мэргэжэл-шадабаритай (тарифна разряд, нэрэ зэргэ, даадаг тушаал, эрдэмтын зэргэ гэхэ мэтэдэ) бүлэгтэ хүдэлмэрилэгшын хамаатай байһыень гол түлэб ёһын тэдысэ хараада абажа, салин түлөөһэ тодорхойлон тогтоодог гуримые шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэй зохилдуулбал, дээрэ дурсагдаһан хэмжээ ябуулга яһала ехэ ашаг үрэтэй байха.

АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨҺЭНЭЙ политикын гол зорилгонуудай нэгэн гэбэл, хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй ажалай ашагые ехэ болгохо, хүдэлмэришэдэй эдэбхи, үүсхэлые хүсэд бүрин гаргуулха, ажалай эгээн үндэр эсэсэй үрэ дүн туйлаха эрмэлзэл хүсэлэн бадаргахаар урмашуулгын хэмжээнүүдые ходо хараалан бэелүүлдэг байха шухала. Энэ зорилгын шиидхэгдэхэдэ, **ажалай бодото бүтээсэ ба ашаг үрые хараадуулан, ажалай түлөөһэнэй хоорондын хэм илгаанууд тон тааруу болохо зэргэтэй.** «Выводиловка» гэдэг, тайлбарилан хэлэбэл, салин түлөөһэ дура зоргоороо нэмээдэг, «дундуур хэм хэмжээндэ оруулдаг», юрынхиһөө ехэ түлөөһэ абахаар нарядуудые хаадаг, ягаашье һаа абаха салин түлөөһэ нюуса далдаар тогтоодог уршагта гуримые усадхалга, энээнтэй дашарамдуулан, тон шухала удха шанартай болонхой. Дээдэ зэргын сэгнэлтээр тоосодог түлөөһэнэй туһаламжаар салин хүлһые үндэһэ баримтагүйгөөр «дээшэнь болгодог», «ашагтай» нарядуудые үгэдэг, хүдэл...

АМЖАЛТА ТЭЭШЭ ЗОРИНО

ро 447 толгой мал харууһална. Эдэнэр ниитын малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар, нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэжэ шадаа. Теэд тиинишьегүй яахаб даа! Дүшөөд жэлэй туршада мал ажал дээрэ хүдэлжэ, энэ хэрэгые өөрынгөө табан хургандал мэдэхэ болоһон, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентэ Дарима Табитуевна Хубушенова тэдэнэртэ зүбшэл заабаряараа туһалжал байдаг ха юм. Тиихэдэ Вера басаганиинь эжынгээ зүргөөр, тэрэнэй амжалта арьбадхан, эхилһэн хэрэгыень үргэлжэлүүлэн ябана. Мүн хүрьгэнииньшье Вера Самбаевнагай хани нүхэр—Буянта Дондупович энэ гүүртэдэ үниинэй ажалладаг.

Комсомол хүбүүд Алексей Кукузнев Цырен Доржиев хоёр мүн лэ аха нүхэдэйнгөө жэшээгээр, амжалта тээшэ дабшанад. Алексей Цырен хоёр һургуулиин һүүлээр эндэ ажаллахаяа ерээ һэн. Нэгэ хэдэн жэлэй туршада дүршэлтэй малшадай хажууда хүдэлжэ, ажалай амта таняад, Совет Армида алба хэхээр мордоо бэлэй. Зүгөөр армиин һүүлээршье тэдэнэр түрэл болопон коллективтээ бусажа ерээд, амжалтатаи бэрхээр ажаллажа байна.

Совхозоймнай 8-дахи гүүртэ Аргасаново гэжэ газарта оршодог. Гүүртые даагшаар Елена Харламниевна Степанова хүдэлдэг. Энэшье коллективнай социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ шалгардаг, хараалһан түсэбтэ даабариие үлүүлэн дүүргэдэг юм. Ажахымнай адуун һүрэг мүн лэ эндэ оршодог. Олон жэлэй туршада амжалтатайгаар ажаллажа ябаһан Юрий Раднаевич Малановашье хубита ехэ юм ааб даа. Эдэнэр лэ хамтынгаа хүсөөр оролдон, ажахынгаа адууһа малай тоо толгойе олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хабаадалсажа, оронойнгоо Эдеэ хоолой программа бэелүүлэлсэжэ ябана гээшэ.

Депутадуудай оролдолгоор малшадай дунда ойлгуулалжын хүдэлмэринүүд, хөөрэлдөөнүүд үргэнөөр эмхидхэгдэнэ. Ханын газетэ, дайшалхы болон «Сахилгаан» хуудаһанууд гаргагдадаг, мүн мүрысөөнэй дүнгүүд сат үргэлжэ согсологдон, олоной һонорто табигдажа байдаг.

Малшадые үбэлжэлгын үедэ соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай талаар хангалга һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Долоон хоног бүхэндэ соёлой, худалдаа наймаанай болон медицинын хүдэлмэрилэгшэд малшадай гүүртэнүүдээр ябадаг юм.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ хэлэгдэһэн ажалай журам шангадхалга манай ажахынуудта бэелүүлэгдэжэ байна. Тиигэжэ ажалһаа гээгдэхэ, ажалай үедэ зайха гэхэ мэтын үзэгдэлнүүд үгы шахуу болонхой. Мүнөө орон доторнай үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан ажалша коллективүүд тухай СССР-эй Хуулиин проект манайшье районой ажалшад халуунаар дэмжэлсээ.

Ингэжэл хамтынгаа хүсөөр оролдон, амжалта, илалтанууд тээшэ дабшан, партиингаа ЦК-гай майн болон ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Эдеэ хоолой программые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө шармайн оролдонобди.

В. БУДАКОВА,
Хурамхаанай сомоной Советэй депутадуудай бүлэгэй түрүүлэгшэ.

АЖАЛАЙМНАЙ ЗАЛУУ ХАЛААН

ЭЛДИН ХОРИИН ЭДИРШҮҮЛ

1981 оной зунай амаралтын туршада манай районой һургуулинуудай һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө республика дотороо түрүү һуури эзэлжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй болон профсоюзуудай областной Советэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө бэлэй. Харин ССР Союзай байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярта жэлэй зун һургуулинуудаймнай үйлэдбэриин бригаданууд, мүн совхозуудта эмхидхэгдэһэн ажалай болон амаралтын лагерьнууд урдань туйлаһан амжалтануудаа бүри арьбадхан ажаллаһан байна. Ажалай дүнгүүдэй согсолон гаргагдаһанай удаа түрэл Буряад орон доторoo, мүн Россин Федерацин дотор нэгэдэхи һуури эзэлжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй, облсовпрофой, мүн РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугуудта хүртэбэ.

1982 оной туршада район дотор һурагшадай үйлэдбэриин 16 бригада эмхидхэгдэн хүдэлһэн байха юм. Тэдэ бригадануудта ахалагша классуудай 1200 гаран һурагшад хүдэлөө. Гадна ажалай ба амаралтын найман лагерьта ерэһэн үхибүүд совхозуудай хурьгадые харууһалан адуулһан байна. Илангаяа Үдын, Анаагай совхозуудта эмхидхэгдэһэн лагерьнуудай үхибүүд үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаһан, олоной магтаалда хүртэһэн байха.

Үнгэрэгшэ жэлдэ һурагшадай хүсөөр 51710 толгой хонидой нооһон хайшалагдан абтаа, нуга сабшалан, таряалан дээрэ 2023 тонно шэбхэ гаргагдаа, 4602 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ, 5270 центнер эрхим шанартай үбһэн сабшагдан абтаа, нарһанай 1000 центнер шэлбүүһэн суглуулагдаа. Сенаж болон силос дарагдаа.

Ажалай болон амаралтын лагерьнуудта 320 шахуу һурагшад амаржа бангаад, ажаллаха зуураа, 20 мянга гаран хурьгадые нэгэшье гарзалуулангүйгөөр түлжүүлэн, ехэ шэгнүүртэйгээр тушааһан байха юм. Илангаяа Үдын дунда һургуулиин һурагшад ниитын хонин һүрэгые олошоруулха хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулаа бшуу. Тэдэнэй хүсөөр 7500 шахуу хурьгад харууһалагдаа, гадна 3680 толгой хонидой «сагаан алтые» нэгэшье гутаангүй, эрхим шанартайгаар хайшалан суглуулжа абаа. Тиихэтэй хамта тус һургуулиин һурагшад 5 гектар газарта хартаабха ургуулан, 402 центнер ургаса хуряан абаһан юм. Үдын дунда һургуулиин үйлэдбэриин бригаданудай хүсөөр 56882 түхэригэй хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, эрхим дүнгүүдые туйлаһан олон хүбүүд, басагад ВДНХ-гай путёвкоор шагнагдаһан байха юм.

Гадна Хориин нэгэдэхи дунда һургуулиин һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд Анаагай совхозой үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ, хартаабха малталгада, хонидой нооһо хайшалалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тэдэнэй хүсөөр 34 гектар газар дээрэһээ 1700 центнер хартаабха хуряагдан абтаа.

Хонидой нооһо хайшалалгын хүдэлмэридэ хабаадаһан һурагшадай дундаһаа Тээгдын дунда һургуулиин һурагша Ирина Сумбуева, Чингис Митыпов, Үдын дунда һургуулиһаа Владимир Судэмойкин, «Улаан-Одонһоо» Аламжа Цыбикжапов, Баруун-Хасууртайһаа Наташа Колобова гэгшэд эрхим амжалтануудые туйлажа, комсомолой райкомой магтаалай грамотануудаар шагнагдаһан байна.

Һүүлэй табан жэлэй туршада дунда һургуули дүүргэһэн 1867 хүбүүд, басагадай аяар 1003 хүниинь түрэл ажахынуудтаа хүдэлхөөр үлөө. Энэмнай яһала һайшаалтай хэрэг гээшэ ааб даа. Мүнөө түрэл нютагтаа үлөөд ажаллажа байһан залуушуулай 136-ниинь үйлэдбэриһээ таһалгаряагүйгөөр дээдэ һургуулинуудта, 149-ниинь техникумүүдтэ һуража байнад. Хоёр—гурбан жэлэй туршада түрэл совхозуудтаа ажаллаад, ажахынуудайнгаа путёвкоор 88 хүбүүд, басагад дээдэ һургуулинуудта эльгээгдээд, муу бэшээр һуража байна.

Хориин совхозой эрхим малшадай нэгэн, районно Советэй депутат Зоригто Жамбалов, Үдын совхозой Баян-Голой фермын һаалишан Елизавета Санжижапова, Хүрьбын совхозой Могойн фермын һаалишан Алевтина Фёдорова гэгшэд дунда һургуули дүүргээд, ажаллажа байгшадай түрүү зэргэдэ ябажа байна.

Тээгдын дунда һургуули дүүргэһэн аха дүүнэр Сергей, Александр, Наташа Аглямовууд түрэл совхоздоо хүдэлэн, эрхим ажалаараа үетэн нүхэдэйнгөө дунда мэдээжэ болонхой. Мүн тус совхозой залуу хүдэлмэрилэгшэд — аха дүүнэр Бэлигтэ, Валерий Ешиевүүд түрүү ажалаараа мүн лэ Хүрьбынгөө совхоз дотор суурхадаг болоһон байна.

Ургажа ябаа залуу үетэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ районой дунда һургуулинуудай багшанарай шухалын шухала зорилго болоно. Тиимэһээ тэдэнэр өөһэдынгөө материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Энэ хэрэгтэ партиин райком, арадай депутадуудай районно Советэй гүйсэдком горитойхоноор анхаралаа хандуулна. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Дээдэ-Тайлсын, Баруун-Хасууртайн дунда һургуулинуудай дэргэдэ һуралсалай мастерскойнууд баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Гадна районой ажахынууд харьяата газарайнгаа һургуулинуудта 5 автомашина, 7 трактор бэлэглэһэн байна. Совхозуудай хүсөөр ажалай болон амаралтын 6 лагериин байранууд баригдаа.

Энэ жэлдэ районой һургуулинуудай дэргэдэ һурагшадай үйлэдбэриин 17 бригада эмхидхэгдэн хүдэлхэ юм. Гадна ажалай болон амаралтын 15 лагерьта хүмүүжүүлэгдэгшэд 25 мянган хурьгадые алуулха юм.

Һурагшадай үйлэдбэриин бригаданудай гэшүүдэй зунай амаралтын үедэ хэхэ хүдэлмэринь тодорхойлогдонхой. Тэдэнэй хүсөөр 83 мянга шахуу хонидой нооһон хайшалагдаха, 4750 центнер үбһэн сабшагдаха. 379 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэхэ, 65 гектарта — куузику, 22 гектар газарта — овощ, 108 гектар талмайда хартаабха таригдажа, намартаа ургасань хуряагдаха.

Мүнөө районой һургуулинуудай коллективүүд түрэл Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын тогтоһоор 60 жэлэй ойн баярые ажалай болон һуралсалай эрхим амжалтануудтайгаар угтахын түлөө тэмсэжэ байна.

Б. ШОЙНЖОНОВ,
Хорин райсоветэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша.

«БУРЯАД ҮНЭН» *газетэдэ дэшэнэнэй һүүлээр*

ЗҮБӨӨР ХЭГДЭҺЭН ШЭНЖЭЛЭЛ

Манай газетын апрелиин 28-ай номерто **«Ойлгосотойгоор, һайнаар оршуулха»** гэһэн гаршагтай материал толилогдоһон юм. Тэрээн дотор Яруунын районой «Улаан туяа» газетын шэнжэлэл хэгдэжэ, бии байгаа дутуу дундануудынь, тодорхойлбол: үзэгэй алдуунууд, үгэнүүдые буруугаар таһалха ушарнууд, үгэнүүдэй һүүлэй буруугаар бэшэгдэлгэ, оршуулгын шанар гэхэ мэтэ заагдаһан байна.

Тиимэһээ тэрэ статьягай үндэһөөр «Улаан туяа» газетын редактор **Ж. Б. Цыдыпов** манай редакцида иимэ харюу үгэбэ:

«Буряад үнэн» газетын хуудаһанда толилогдоһон хэблэлэй шэнжэлэл тон зүб байжа, КПСС-эй Яруунын райкомой пропаганда болон агитациин таһагта редакциин коллективэй хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэгдэбэ. Редакци доторой захиралтын ёһоор оршуулгын талаар редакторай орлогшо Л. Т. Гончиндоржиевта заагдаа, корректор К. С. Даргеевада выговор соносхогдоо.

ИИМЭ ХЭМЖЭЭН АБТАА

Захааминай районой Далахай нютагта ажаһуудаг Я. Шойдорова манай газетын январиин 7-ной номерто хэблэгдэһэн «ХОЁР ШАЛТАГАЙ ХОЙШОЛОН» гэжэ нэрэтэй шүүмжэлхы корреспонденци дотороо худалдаа наймаанай албанай хангалгын муу байһанда гомдол оруулһан байгаа.

Далахай нютагай хүн зониие худалдаа наймаанай талаар хангалгые һайжаруулхын тула ямар хэмжээнүүдэй абтаһан тушаа арадай депутадуудай Захааминай районно Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо А. А. Каратаева редакцида һая иимэ харюу эльгээбэ.

Далахай Санага хоёрой сельпонууд хоёр ондоо болгогдожо, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжын ёһоор, эд бараа абажа байха товаровед табигдаа.

Хүн зоной үдэр бүриин хэрэглэлэй эд бараан таһалдахаяа болёо.

Далахайн совхозой малшадые хангажа байха жолоошон-наймаалагша олдожо, автомагазинай хүдэлмэри гуримшуулагдаа.

«САСУУТАН»—ХҮДӨӨГЭЙ СЦЕНЭ ДЭЭРЭ

...Түргэн ритмтэй тодо хүгжэм зэдэлжэ, хүхюу зугаатай хүбүүд, басагад сценын хажууда бии боложо, хатаржа захалбад. Сценын урда тээ үлгэгдэһэн зураг дээрэ хүдөө нютагай ажабайдалтай танилсанабди. Энэ хадаа Мухар-Шэбэрэй районой Хушуун-Үзүүрэй арадай театрай найруулан табиһан зүжэгэй эхин мүн. Бато-Мунко Пурбуевай «Сасуутан» гэһэн гурбан үзэгдэлтэй лирическэ комедиие театрай коллектив харагшадайнгаа анхаралда дурадхаба гээшэ.

Арбадахи классаа дүүргээд, түрэл нютагтаа ажаллахаяа үлэһэн залуушуулай хуби заяан, ажал, дуран, ажабайдал тухай энэ зүжэг соо хэлэгдэнэ. Түрэл нютагайнгаа һалбаран хүгжэлтэдэ өөрынгөө хубитые оруулха, түрэл газарайнгаа ёһотой эзэд болохо хүсэлтэйгөөр залуу хүдэлмэрилэгшэд Сэрэгма (артистка Дарима Цыренжапова), Катя (артистка Саяна Цыдыпова), Янжима (Мая Гомбожапова), Бимба (Баир Аюрзанаев), Түмэр (Жаргал Бальжинимаев) гэгшэд ажаллана гэжэ зүжэг сооһоо мэдэбэбди. Харин тэдэнэй нүхэр Эрдэни (Александр Абидуев) буруу харгыда орон алдана, хүшэр хүндэ сагта үетэн нүхэдынь, тэрэнэй эсэгэ Цырен Буянтуевич (Бадма Семенов) туһална...

Эндэ олоной түлөө оролдожо зобонгүй, бэлэхэнээр ажаһууха хүсэлтэй хүнүүд олон. Тэдэнэй дунда Удамбраа хүгшэн (артистка Антонина Дондубон), Далай (артист Цырендаша Эрдынеев), Даржаа (артист Эрдэм Нимаев) гэгшэдые нэрлэхээр. Эдэ бүгэдые хаража һууһан Сэрэгмагай эжы — Бальжама хүгшэн (артистка Анна Широкова) суута хонишон, баян дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулдаг, хэрэгтэй зүбшэл заабари үгэжэ байдаг хүн байна гэжэ элирүүлбэбди.

Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай 4-дэхи курсын студент Александр Абидуев энэ зүжэгые зохидоор найруулан табижа, дипломоо хамгаалба, түрэл нютагайхидайнгаа этигэл найдабариие харюулба гээшэ гэжэ тэмдэглэхээр.

Зүжэгэй түгэсхэлдэ олон хүн баярай халуун үгэнүүдые хэлээ. Тэдэнэй дунда Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин буряад хэлэнэй багша Б. Ш. Цыдыпцыренова һайханаар үгэ хэлэжэ, уран бэлигээ бүри хурсадхан, түрэл республикынгаа алдарта ойе нэрэтэй, турэтэйгөөр угтахыень залуушуулда хүсэбэ. «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ Н. Г. Цырендашиев, эхин классуудта заадаг, Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша Б. Б. Цыбанова, хүдөө ажахын институдай студент Буянто Цыдыпов, ажалай ба дайнай ветеран З. З. Замбалов гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, энэ зүжэг зүрхэ сэдьхэл хүдэлгөө, мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудые элирхэйлээ гэжэ мэдүүлбэд.

Энэ баяр ёһололой үдэшын түгэсхэлдэ зүжэгые зүбшэн хэлсэлгэдэ республиканска жюрин гэшүүд—Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай директорэй орлогшо Н. И. Оширов, ВТО-гой консультант А. П. Политов, куклануудай республиканска театрай директор Б. Ш. Эрдынеев, Буряадай Соёлой министерствын РНМЦ-гэй тусхай таһагые даагша В. Л. Батожаргалова, соёлой институдай багша В. А. Тришин болон бусад нүхэд хабаадажа, туһатай зүбшэл, заабаринуудые дурадхаба. Зүжэгые найруулан табиха талаар хүгжэмдэ, уран шэмэглэлдэ дутуу дунданууд элирүүлэгдээ.

—Манай театр анхандаа дунда һургуулиин дэргэдэ байгуулагдаа һэн. Тиимэһээ «Талын наран» гэжэ нэрлэгдээ,—гэжэ арадай театрай режиссёр Ц. Эрдынеев хөөрэнэ. —«Тархай» гэһэн куклануудай зүжэгые, А. Гайдарай «РВС» гэһэн инсценировкые, М. Осодоевой «Алтан бэһэлиг», П. Ивановой «Манай хүршэнэр» гэһэн нэгэ үйлэтэй зүжэгүүдые, нёдондо жэл А. Вампиловай «Хүдөө нютагай шог зугаа» гэһэн зүжэг найруулан табяа һэмди. Мүнөө Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо энэ «Сасуутан» гэһэн зүжэг зорюулаабди. Манай шеф—куклануудай республиканска театр ехэ туһа хүргөө. Илангаяа тус театрай режиссёр П. Ж. Цыбанов эндэ габьяатай.

Уран һайханай хүдэлмэриин эдэбхитэй гэшүүн, театрта үниинһөө хойшо хабаададаг пенсионерка Анна Афанасьевна Широковатай хөөрэлдэбэбди.

—Би театрай зүжэгүүдтэ дуратайгаар хабаададагби. Табан үхибүүдтэйбди. Серёжа хүбүүмнай заочноор Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй училищада һурана. Лензмнай — библиотекарь, Зоямнай Барта ажаллана, харин Володя—8-дахи класста, одхон Альбинамнай 4-дэхи класста һурадаг юм. Хэды сүлөөгүйшье һаа, буряад һайхан дуунуудта, театрай хүдэлмэридэ тон харюусалгатайгаар хандадагби,—гэжэ театрай бэлигтэй артистка А. А. Широкова сэдьхэл дүүрэнээр хөөрөө бэлэй.

Үнэхөөрөө, энэ нютагта иимэ хүнүүд олон. Интернат-һургуулиин повар А. Д. Дондубон, Харгааһатын бэрхэ залуу хонишон Ж. Бальжинимаев болон бусад нүхэд тухай магтаалай үгэнүүд энэ үдэшэ хэлэгдээ.

Түрэл Буряад оронойнгоо алдарта ойдо зорюулагдаһан «Театральна хабар» гэһэн республиканска фестиваль һаяар Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэхэнь. Эндэ республикымнай арадай залуу коллективүүдэй нэгэн—хушуун-үзүүрэйхид хабаадахаяа бэлдэжэ байна. Залуу коллективтэ һайн һайханиие хүсэе!

Б. ДЫМБРЫЛОВА.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

Афганистанда революциин туйлалтануудые хамгаалхаар һайн дуранай отрядууд байгуулагданхай. Энэ отрядуудай бүридэлдэ ороһон патриодууд империалис болон хархис хүсэнүүдэй эльгээһэн бандидуудтай тэмсэлдэнь армиин подразделениинүүдтэ, арадай милицидэ ехэ туһа хүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дальхаки кишлагай таряашад Саманган провинцида бандидуудта эсэргүүсэлтэ үгэхөөр бэлэн.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮРЭГҮЙ ДЭНШЭЛГЭНҮҮД

ВАШИНГТОН. США-гай президент Р. Рейган гүрэнэй секретарь Дж. Шульцтай Сагаан байшан соо уулзаба. Дүтын Зүүн зүгэй оронуудаар ябажа ерэһэн тухайдаа тэрэ элидхэһэн байгаа. Израилиин сэрэгүүдые Ливанһаа гаргахын тула ямар «нэгэн һара үдэр тогтоохые» США хүсэнэгүй гэжэ американ гадаадын политическэ албан зургаание толгойлогшо уулзалгын һүүлээр журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Тэрээгүүр ябахадаа, Израилиин ба Ливанай хоорондо хэлсээ баталуулжа, тэрэнэй үндэһөөр Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй сэрэгүүдые, американ сэрэгүүдтэл адли, Ливанай газар дайда дээрэ үлөөхэ гэһэн ябуулга хэһэн байгаа. Хэлсээнэй иимэ проектые Сири эрид буруушаана гэжэ Шульц мэдэрхэ баатай болобо. Гэхэтэй хамта Ливаниие хүршэ араб гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр Израилиин үүдхэдэг шэнэ эзэрхэг түримхэй ябуулганuудай хэрэм, Дүтын Зүүн зүгтэ американ сэрэгүүдэй байлгын опорно пункт болгохо политика Вашингтон бэелүүлжэ байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Сэхыень хэлэхэдэ, США-гай гүрэнэй секретарь Дж. Шульцын дэншэлгэ ямаршье ашa үрэ үгэбэгүй.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮДЭЙ ДҮНГҮҮДЫЕ ҺАЙШААЛГА

БЕРЛИН. СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь ГДР-эй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй партиина-гүрэнэй делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ошожо, хэһэн хөөрэлдөөнүүдые СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро, ГДР-эй Министрнүүдэй Совет зүбшэн хэлсээд, бүримүһэн һайшааба гэжэ эндэ толилогдоһон тусхай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд аха дүү арадуудай хоорондохи хани барисаанай толотомо жагсаал болоо, СЕПГ-гэй ба КПСС-эй, ГДР-эй ба СССР-эй хоорондохи харилсаанда шэнэ шатын эхи табяа гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Социалис ба коммунис байгуулалтын, мүн уласхоорондын байдалай бүхы асуудалнуудаар, уласхоорондын оршом соо хамтаараа ябуулгануудые бэелүүлхэ асуудалнуудаар ниитэ нэгэн һанал бодолтой байһыень ленинскэ партиин ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд баталба.

Европо түбидэ ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха талаар Советскэ Союзай бүтэмжэтэй һайн шэнэ дурадхалнуудые оруулжа байһан тухайнь КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой онсолон зааһаниинь асари ехэ удха шанартай байна гээд мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдал хангаха талаар шэглүүлэгдэһэн политикые бэелүүлгэдэ хоёр оронoй харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай байна гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро, ГДР-эй Министрнүүдэй Совет мэдүүлээ.

ГДР-эй делегациин албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэлгэ социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай жагсаалые бэхижүүлгэдэ, аха дүү бүхы арадуудай аша туһада харюусаха байна.

ГДР-эй ажалшад партиин X съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэдээ, эб найрамдалай ба социализмын түшэг тулгуури, СССР-эй найдамтай союзник болохо республикаяа саашадань хүгжөөхын, хоёр оронoй хоорондохи аха дүү ёһоной холбооe гүнзэгырүүлхын тула бүхы хүсөө элсүүлхэ юм гээд найдажа байһанаа СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро, ГДР-эй Министрнүүдэй Совет мэдүүлбэ.

ХАНИ БАРИСААНАЙ БҮЛГЭМЭЙ КОНГРЕСС

БЕРЛИН. «Союзнигууд—соратнигууд—ханинар»—гэһэн уряа доро герман-совет хани барисаанай бүлгэмэй (ОГСД) XII конгресс майн 12-то ГДР-эй ниислэл хотодо нээгдэбэ. Республикын эгээл олоной хабаадалгатай ниитын эмхинүүдэй нэгэн болохо энэ эмхи 6 миллионһоо дээшэ хүниие нэгэдүүлдэг юм.

2600 шахуу делегат — үйлэдбэриин түрүүшүүл, таряашад-кооператорнууд, политическэ ажал ябуулагшад, эрдэм,соёлой элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэд ГДР-эй национальна арадай армиин сэрэгшэд конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадана.

СССР-эй ба ГДР-эй хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбооe саашадань хүгжөөхэ, социалис Эсэгэ оронoo—ГДР-ые али бүхы талаарнь бэхижүүлхэ зорилгонуудые делегадууд зүбшэн хэлсэхэ байна.

СЕПГ-гэй ЦК конгрессто хабаадагшадта амаршалга эльгээбэ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, бүлгэмэй президент Э. Мюккенбергер конгресс дээрэ ОГСД-гэй Түбэй управлениин элидхэл хээ.

ПКП-гэй ЦК-гай ПОЛИТИЧЕСКЭ КОМИССИИН ЗАСЕДАНИ

ЛИССАБОН. Португалиин Компартиин ЦК-гай политическэ комиссиин заседани эндэ болобо. Орон доторхи политическэ байдал шэнжэлэгдэһэн байгаа.

ПКП-гэй Генеральна секретарь А. Куньял пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, абтаһан шиидхэбэринүүдые найруулжа, социал-демократическа партитай нэгэдэл тогтоохые, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ шэнэ правительство бүридүүлхые соцпарти һанаашална гэжэ тэмдэглээ. Энэнь һаяхан болоһон парламентын һунгалта дээрэ Португалиин һунгагшадай мэдүүлһэн хүсэл эрмэлзэлгэнүүдтэ зүрюу харша байна. Тиимэ правительствын хархис политика бэелүүлхэ байһаниинь элитэ. Иимэ кабинет урдын правительствануудай бэелүүлжэ байһан Португалида зүрюу харша шэглэлнүүдые үргэлжэлүүлжэ, оронoй урда табигдаһан асуудалнуудые шиидхэжэ шадахагүй байна гэжэ А. Куньял мэдүүлбэ.

түлөөһэнэй талаар мүнөө хүсэндөө байһан олон нэмэлтэ формонууд хоорондоо холбоотой, элдэб статьянуудай үндэһөөр бүридхэлэй мэдээнүүдые һуйбуулан абтадаг шангуудые дэгэд ехэ хэмжээтэй болгодог ушар дүүргэлтын үрэ дүнгүүдые худалаар нэмэгдэлгэдэ нюдэ бүрлүүлгэдэ, үнэндөө, туһа хүргэнэ. Шангуудые үгэлгэ ажалай бодото туйлалтануудай үрэ дүн бэшэ, харин багаар хараалагдаһан, хүнгэхэнөөр дүүргэгдэхэ даабаринууд гү, али түсэбөө хороон хубилгаһанай, предприятиин хүтэлбэриин шуран шадабариин үрэ байгаа һаань, урмашуулхы хүмүүжүүлхы удха шанараа гээнэ. Түсэбөө тиигэжэ хубилгахада, продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн хороод, салин түлөөһэн хуушаараа үлэдэг байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андропов Москвагай станок бүтээгшэдтэй уулзахадаа, тусхайлан тэмдэглээ һэн. Тэрээнһээ байтагай «хороон хубилгагдаһан» түсэбөө дүүргэһэнэйнь түлөө үшөө шан үгэдэг ушар олон үзэгдэнэ. Эдэ бүгэдые бүхы гүрэн соо абажа харабал, магазинуудта худалдахаар ороһон эд бараан эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, хүн зондо байһан мүнгэнэй хоорондын таарал-дал-тэнсүүрээ алдадаг шалтаганuудай нэгэн болоно.

Бултыень илгадгүй шагнахаяа болижо, **имагтал түрүүшүүлдэ шан үгэдэг болохын тула**, эгээн үндэр бүтээсэтэйгөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилдэг хүнүүдые урмашуулгада һаад ушаруулдаг олон тоото хизаарлалтануудые зайсуулха шухала. Тусхайлан хэлэбэл, үйлэдбэриингөө түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэһэнэй, мүнгэ зөөри ба хэрэгсэлнүүдые арьбалһанай түлөө абаха салин дээрэнь нэмэжэ үгтэхэ ямаршье түлөөһые, оруулһан ашаг олзынь багахан хуби болохо байбашье һаань, тогтоогдомол дээдэ заха гэдэгээр хизаарладаг, хуушарһан хэдэн олон инструкцинуудые болюулха шухала болонхой.

ҮНГЭН ШАНГААР УРМАШУУЛХАҺАА гадна, мүн мүнөөдөө хүсэд хэрэглэгдэдэггүй, «хүн бүхэндэ хэһэн ажалайнь зэргээр түлэхэ» гэһэн гол ёһо бэелүүлхэ ондоошье формонууд бии. Ажалай эрхим зэргын үрэ дүнгүүдэй «ашань дары харюулагдан, тэмдэглэгдэхэ, тэрэ тоодо ямар нэгэн хугасаа соо хүдэлмэриин сагынь хороогдохо зэргэтэй гэһэн Ленинэй бодомжые бэелүүлгэ шухала удха шанартай байна. (Зохёолнуудайнь гүйсэд суглуулбариин 36-дахи том, 192-дохи нюурые харагты). Энэ бодомжые үндэһэ болгон, экономистнууд ба социологууд эрхим хүдэлмэрилэгшэдые, үйлэдбэриин эхин шатын коллективүүдые урмашуулхын тула нэмэлтэ амаралтануудые хэрэглэхэ гэһэн дурадхал оруулна. Тэрээнһээ гадна, ажалһаа гээгдэгшэдэй амаралтын сагһаань хүдэлмэрилөөгүй үдэрнүүдые хаһаха гэһэн ажалшадай олон тоото эрилтэнүүдые анхаралдаа абамаар. Ажалай бүтээсын ба тэрэнэй түлөөһэнэй хэмжээе үрэ нүлөөтэйгөөр хинаха, адли бэшэ бүтээсэтэй ба шанартай ажалай түлөөһэ тэгшэдхэхэ һэдэб забдалгануудые зайсуулха, социалис мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдтэйнь материальна урмашуулгын холбооe улам батадхаха хэжээнүүд—эдэ бүгэдэ хадаа үйлэдбэриин ашаг үрэ болон хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ социальна нилээд ехэ нөөсэ арга боломжонуудые бэелүүлхэ, тиимэһээ арад зоной баян дэлгэр, болбосоронги һайхан байдалые саашадань улам арьбадхан хүгжөөхэ арга олгодог тон шухала нүхэсэлнүүд болоно.

В. РОГОВИН,
философиин эрдэмэй доктор, СССР-эй Науканuудай академиин Социологическа шэнжэлгэнүүдэй институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.
(«Правдын» пресс-бюро).

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ЭХЭ ОРОНДОО ДУРАТАЙГААР

Кабанскын районой һуралсалай эмхи зургаануудта сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдадаг. Сэлэнгын медицинскэ училищиин, техническэ дунда мэргэжэлэй городской училищинуудай, дунда һургуулинуудай һурагшад сэрэгэй эхин бэлэдхэлэй һуралсал гарадаг. Музейнүүд энэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй үүргэ дүүргэдэг. Байгал-Хүдэридэхи арадай музейе нэн түрүүн нэрлэмээр. Бабушкин хотодо Иван Васильевич Бабушкинай дурасхаал мүнхэлһэн музей, Селенгинск һууринда Николай Иванович Кузнецовой ажабайдал, намтар тухай хөөрэһэн баян экспонадуудтай музей хүдэлдэг гэжэ мэдээжэ.

Гэхэтэй хамта районой һургуули бүхэндэ түүхын, хизаар ороноо шэнжэлгын музейнүүд эмхидхэгдэнхэй.

Совет арадай революционно, дайшалхы, ажалай алдар солын ёһо заншалнууд дээрэ эдиршүүлые хүмүүжүүлгэ Кабанскын, Байгал-Хүдэриин, Бабушкинай, Каменскын 2-дохи, Сэлэнгын 1-дэхи ба 2-дохи дунда һургуулинуудта, Каменскын 4-дэхи СГПТУ-да урагшатай.

КПСС-эй Кабанскын райкомой, арадай депутадуудай райсоведэй гүйсэдкомой түлөөлэгшэд сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дүнгүүдые һая согсолбо. Социалис мүрысөөнэй гуримаар Кабанскын дунда һургуулиин коллектив (директорынь Л. А. Смигоржевская, партийна организациин секретарь Е. Н. Белькова, комсомолой организациин секретарь Н. Волкова) түрүү һуури эзэлбэ.

Хоёрдохи һуурида энэл һууринай 2-дохи дунда һургуулиин коллектив (директорынь Т. А. Бекасова, партийна организациин секретарь З. А. Шикунова, комсомолой организациин секретарь Н. Исупова) гараа. Каменскын СГПТУ-гай коллективтэ эдир үетэнние Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри мүн лэ һайнаар табигданхай. Эдэнэр гурбадахи һуури эзэлээ. Училищиин директор В. М. Каширихин, партийна организациин секретарь Л. А. Струневич, комсомолой организациин секретарь Н. Аленичева гэгшэд хүмүүжүүлгын энэ хүдэлмэридэ онсо анхаралаа хандуулаа бшуу.

Илагша коллективүүдтэ шангууд барюулагдаа.

В. ЦИБИН.
КПСС-эй Кабанскын райкомой инструктор.

УНШАЛГЫН ТУСХАЙ ЗАЛ

Улаан-Үдэ хотын авиазаводой Соёлой шэнэ ордонтой болоходонь, тэндэ уншалгын зал нээгдэхэ арга бии болоо һэн. Теэд тэрэниие «нээлтэй байгаа гээшэ гү?» — гэжэ зарим хүнүүд һураха байха. Юуб гэхэдэ, Соёлой ордонһоо холо бэшэхэнэ уншалгын залнуудтай авиационно заводой профкомой библиотекэ, Восточный посёлогто тэрэнэй филиал бии ха юм. Уншалгын шэнэ зал шэглэлээрээ тад ондоо. Соёлой «Рассвет» ордоной дэргэдэхи уран һайханай коллективүүдтэ хабаадагшадта һуралсалай болон хүмүүжүүлгын талаар туһаламжа үзүүлхэ гэһэн шэглэлтэй.

Ордоной хоёрдохи дабхар гарамсаараа, хүндэмүүшээр сэлигдэнхэй үүдэн дээрэ «Уншалгын зал» гэжэ аржытар бэшэгдэнхэй хабтагай харахат. Тиишэ ороходо, ехэ уужам, таатай оршон байдалые зохидшоохот. Зэргэлүүлжэ табигдаһан стул, креслэнүүд, журнал табидаг столнууд, харин ханын хажууда—номуудай выставкэнүүд, картотекэ бии. Эндэ дуушан, хатаршан, уншагша бүхэн өөһэдтөө хэрэгтэй номуудые олохо байна.

Галина Ивановна Козлова уншалгын залые даагшаар хэдэн жэлэй туршада хүдэлнэ. Тэрэ уран һайханай коллективэйхидтэ ямар нэгэн темээр мэдэсээ гүнзэгырүүлхэдэнь, горитой туһаламжа үзүүлдэг. Мүнөө үеын уран һайханай харалгада үндэр эрилтэнүүд табигдадаг гээшэ. Энэ хадаа хүн зоной эстетическэ хэмжээнэй дээшэлһэнһээ дулдыдана бшуу.

Тиимэһээл уншалгын залай хүдэлмэри мүн лэ энээнтэй зохилдуулан ябуулагдана, тэрэнэй жаса бэлдэгдэнэ. Эндэ репертуарна суглуулбаринууд, пособинууд ехэ олон юм. Галина Ивановна саг үргэлжэ мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байдаг. Хабаровск хото ошожо, курсада һураад ерээ һэн.

Галина Ивановна уншагшадайнгаа эрилтэ, гүйлтануудта анхаралтайгаар хандажа, хүн бүхэндэ заабол харюу олодог. Тиимэһээ уран һайханай коллективүүдэй гэшүүд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд саг үргэлжэ нишэ ерэдэг юм.

Г. ВЛАДИМИРОВА.

УРАН БҮТЭЭЛЫНЬ УРМАТАЙ

Үхибүүдые уран бүтээлдэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ зорилготойгоор Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводто эдир техникүүдэй клуб нээгдэһэн юм. Заводой хүдэлмэришэдэй тартаа дүйтэй үхибүүд эндэ ябалсадаг. Эндэхи хэшээлнүүд ерээдүйнгөө мэргэжэл шэлэхэдэнь ёһотой арга нүхэсэл болодог юм.

Найман кружок клубта хүдэлдэг. 7 наһатайшуулһаа эхилээд. ахалагша классай һурагшад хүрэтэр дүн хамта 180 үхибүүн ябалсадаг.

Эгээл түрүүшынхеэ ерэгшэд эгсэ жэлэй туршада техническэ модель бүтээлгын түрүүшын шадабарида һурадаг. Удаань өөрынгөө хүсэл һаналда тааруу кружок шэлэдэг юм. Түмэр замуудай поезд, вагонуудай модель зохёон байгуулха дуратайшуул олон. Судна бүтээлгын, радиоконструкциин кружогууд анхарма һонирхолтой ааб даа. Гадна түмэр бүйлуулха, шудхаха хүдэлмэриин нюуснуудые шудалха дуратайшуул үсөөн бэшэ. Энэньшье ойлгосотой. Түрэлхидынь иимэ мэргэжэлтэй бшуу.

Токариин, фрезеровщигой, харуулдагшын, электригэй болон бусадшье мэргэжэлнүүд тухай эдир наһанһаа эхин мэдэсэтэй болоходо аша туһатай ха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: судна бүтээлгын кружогой гэшүүд Эдуард Баиров Алексей Гаряшинов хоёр катерай модель хэжэ дүүргэбэ.

Ф. СОРОКИНОЙ
фото-текст.

КОНКУРСДО ХАБААДАЯ

Байгаали хамгаалха тухай асуудалаар газетэнүүдэй редакцинуудай дэргэдэ байгуулагдаһан нийтын таһагуудай дунда бүхэроссиин дүрбэдэхи конкурс үнгэргэхэ гэһэн тогтоол байгаали хамгаалха бүлгэмэй бүхэроссиин түбэй советэй президиум «Советская Россия» газетын, «Хүн ба байгаали» гэһэн журналай редакцинуудтай суг баталан абаба. Тус конкурс байгаали хамгаалха бүхэроссиин бүлгэмэй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байна.

Конкурсдо России Федерациин область, хизааринуудай, автономито республиканууда ород болон национальна хэлэнүүд дээрэ гарадаг газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, мүн штатнабэшэ авторнууд хабаадаха эрхэтэй.

Конкурсдо эрхим түрүү һуури эзэлһэн хүдэлмэрилэгшэдтэ барюулагдаха 300 түхэриитэй нэгэдэхи гурбан шан тогтоогдонхой. Мүн 250 түхэриитэй хоёрдохи — гурбан, 200 түхэриитэй гурбадахи—дүрбэн, 100 түхэриитэй урмашуулгын табан шан тогтоогдоһон байна. Энээнһээ гадна нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан зарим авторнуудта барюулагдаха гурбан шангууд тогтоогдоо.

Конкурсын дүн ерэхэ жэлдэ согсологдохоор хараалагдана.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ОНОХОЙН ХООР ДУУЛАНА

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай коллективүүдэй харалга Загарайн райондо дүүрэбэ. Харалгада дуунай, хоорой, хатарай коллективүүд, уран гоёор уншагшад олоор хабаадалсаа.

Уран һайханай коллективүүдэй дунда Онохойн модоной комбинадай соёлой байшангай хоор ехэ һонирхолтой программатай байгаа. Тус коллективэй репертуарта совет композиторнуудай, ород арадай дуунууд, түрэл республика тухай дуунууд олон юм. Харалгын үедэ В. Левашовой найруулһан ород арадай «Бэһэлигээ унагаажархёо» гэһэн дуун, Г. Пономаренкын «Хорин табадахи һамганиинь» гэһэн хоорой дуун харагшадайшье, жюриншье үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө.

Тус коллективэй байгуулагдаһаар 15 жэл үнгэрбэ. Энэ болзор соо модоной комбинадай дуунда дуратайшуул хоорто ябажа, оронийнгоо мэдээжэ хоровой коллективүүдэй дуунуудтай, хоорой найруулгануудтай танилсахаһаа гадна өөһэдөө зарим дуунуудтань һураад, репертуартаа оруулан хаһ. Гэр бүлөөрөө Калашниковтан, Дормидонтовтон, Божедомовтон гэгшэд, солистнууд Т. Решетова, В. Стрельцов, А. Чмелев гэгшэд арба гаран жэлэй туршада хоорой зохёохы хүдэлмэридэ эгээн эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тиихэдэ шанга хоолойтой бэлигтэй залуушуул һүүлэй үедэ олон болоо. Илангаяа Г. Мирошникова, Г. Сосновская, Н. Иванова, Г. Суворова гэгшэдые тэмдэглэлтэй.

Онохойн хоорой коллектив облсовпрофой, Загарайн районой арадай гэгээрэлэй таһагай дипломуудаар нэгэнтэ бэшэ урмашуулагдаһан юм. Нёдондо декабрь һарада «Бидэ хани барисаагаар, хани нүхэсэлөөр, нэгэдэлээр хүсэтэйбди» гэһэн уряа доро хоровой коллективүүдэй республиканска фестивальда хабаадалсажа, зохёохы амжалтынгаа түлөө профсоюзуудай Буряадай областной советэй диплоомоор шагнагдаа һэн. Залуу хормейстер, хоорой уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Николай Левитинэй, мүн тэрэнэй туһалагша концертмейстер Геннадий Ленкинэй габьяа энэ амжалтада горитойхон байха. Тэдэнэр ажалай үдэрэй удаа хүдэлмэришэдэй сүлөөтэй сагыень зүбөөр хэрэглэжэ, репетициин үедэ дуушадые хүгжэмэй «орон соогуур аяншалуулдаг» заншалтай.

Л. ВИЛЬМОВА.
Загарай һуурин.

ХАРАЛГА ЭХИЛБЭ

Баунтын районой соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд болон комсомолой эхин организацинууд «Үхибүүдэй, залуушуулай дунда соёлой хүдэлмэри хаана эрхимээр табигданхайб» гэһэн конкурс-харалгада хабаадажа эхилбэ.

Соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, комсомолой эхин организацинуудай хүдэлмэриие зүбөөр шэглүүлгэ, уран һайханай коллективүүдэй үүргые дээшэлүүлгэ, ургажа ябаһан үетэнние коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань улам һайжаруулха гэхэ мэтэнүүд энэ конкурс-харалгын гол зорилго болоно. Тэрэниие үнгэргэлгын тусхай дүрим табигданхай.

Совхозой комсомолой организаци соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэдтэй суггаа үхибүүдэй зурагай, мүн «Хабаяа туршаял, басагад», «Хабаяа туршаял, хүбүүд» гэһэн конкурснуудые үнгэргөө гэһэн мэдээсэл Джилиндын совхозой комсомолой эхин организациһаа оробо.

П. ЛОСЕВ.

АГИТБРИГАДАНУУД ЮУН ТУХАЙ ХӨӨРЭНЭБ

Студентнэрэй барилгын отрядуудай агитбригадануудай конкурс хоёр үдэрэй туршада Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэбэ. Зүүн Сибиириин гүрэнэй соёлой институдай «Альбатрос», Зүүн Сибириин технологическа институдай «Үе саг», «Улаалзай», Буряадай хүдөө ажахын институдай «Сэлэнгэ» болон бусад отрядуудай агитбригаданууд программануудаа харуулаа.

Соёлой-нийтын хүдэлмэриие эмхидхэлгэ студентнэрэй барилгын отрядуудай үнгэргэдэг заншалта хэмжээ ябуулгануудай нэгэн болоно. Энэ заншалаа саашадань арьбадхахын тула агитбригаданууд ехэ анхарал хандуулдаг. Частушканууд, сценкэнүүд, совет композиторнуудай дуунууд, студентнэрэй өөһэдын зохёоһон найруулганууд тэдэнэй репертуарнуудта ороно. Байгаалиие хамгаалга, нэн габьяата хүдэлмэриин соло дуудалга, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө һаналаа нэгэдэлгэ агитбригадануудай гол темэнүүд болоно.

Аяар холо Камчаткада ажаллахадаа гү, али оронойнгоо ондоо нютагта ябахадаа, студентнүүд республикынгаа 60 жэлэй алхамууд тухай хөөрэжэ, буряад арадайнгаа дуу болон хатарнуудые гүйсэдхэдэг юм.

С. ОЧИРОВА.

ХААНА, ЮУН БОЛОХОБ?

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ «Тэрэнгиин» шанда хүртэхын түлөө футболоор эхилһэн уулзалганууд үнгэргэгдэхэ. Энэ үдэр Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой команда Зүүн Сибириин технологическа институдай футболистнуудтай наадаха болоно. Мүн заводой футболистнууд ээлжээтэ наадаяа үглөөдэр «Торпедо» командатай үдэшын 6 час 30 минутаһаа үнгэргэхэ болоно.

• • •

Нарин сэмбын комбинадай пионернүүдэй «Челночок» лагерьта эдиршүүлэй дунда хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн футболоор үнгэргэгдэхэ юм.

• • •

Советскэ Союзай Герой Сергей Орешковой нэрэмжэтэ парк соо ордено заводой цехүүд, бригадануудай дунда хүнгэн атлетикээр ЛВРЗ-гэй түрүү һуури эзэлхын түлөө урилдаан болохоор хараалагдаба. Мүрысөөн үдэрэй 11 часһаа эхилхэ.

• • •

Улаан-Үдэ хотын физкультура, спортын комитедэй бассейн соо ГТО-гой олон зүйлөөр зунай тамаралгын мүрысөөн үнгэргэгдэхэ. Мүрысөөндэ техникум, училищинуудай студентнүүд хабаадажа, хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө тулалдаха болоно.

• • •

«Труд» бүлгэмэй спортын ордондо залуушуулда техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудай һурагшадай дунда дүрэ булялдалгын барилдаагаар мүрысөөн болохоор хараалагдана. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн командада, спортсменүүдтэ Социалис Ажалай Герой А. П. Ошировай шангууд барюулагдаха юм. Түгэсхэлэй мүрысөөн мүнөөдэр үдэрэй 11 часһаа эхилхэ байна.

Манай корр.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Майн 15-һаа 20 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты!». 9.55 — Скрипкын хүгжэмэй концерт. 10.10 — «Будильник». 10.40 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.40—«Элүүр энхэ байлга». 12.25—«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.55 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 13.55 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.25—«Ажабайдалай хараа зам». 15.10 — «Кукрыникстанай уран бэлиг». 16.10 — Киножурнал. 16.25 — «Я ваш родственник» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 17.30 — «Аяншалагшадай клуб». 18.30 — Ажалшадай бэшэгүүдтэй, дурадхалнууд болон гомдолнуудтай Украинын партийна болон совет организацинуудай ябуулдаг хүдэлмэриин дүршэл тухай. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай секретарь Б. В. Качура, Украинын КП-гэй ЦК-гай секретарь А. С. Капто дамжуулгада хабаадаха. 19.45 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.30 — Мульт-фильм. 20.50 — «Московские звезды» гэһэн искусствын фестивалиин түгэсхэлэй концерт Кремлиин Съездүүдэй ордонһоо дамжуулагдаха. 22.00 —«Время». 22.30 — Түгэсхэлэй концертын үргэлжэлэл. 23.30 — Футболой шэнжэлэл. 24.00 — Боксоор Европын чемпионат. Түгэсхэл. Болгариһаа дамжуулагдаха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 15.00 — «Буряад хэлэнэй хэшээл».

Москва. 15.20 —65-дахи арминн ветерануудай уулзалга. 16.35 — «Мэдээжэ ба[…] бусын юумэн». 17.35 — [...]зар дээрэ, огторгойдо ба[…]лайда». 18.00 — Бари[…] фильм. 19.05 — СССР-эй[…] дуудай зунай 7-дохи С[…]такиада. 19.35 — «Жан-[…]тоф». Р. Ролланай адли[…]тэй романаар олон сер[…] уран һайханай фильм[…]дэхи сери). (Франци). […] — «Манай корреспонд[…]нүүд хөөрэнэ». 21.00 — […]галан нойрсогты, багашу[…] 21.15 — Велосипедээр […]далгаар дэлхэйн түрүү […]ри эзэлхын түлөө мүр[…] ГДР-һээ дамжуулагдаха. […] — «Уран зураашад тухай[…]рөөн». 22.30 — «Истори[…]ной любви» — А. П. Ч[…]вэй рассказуудаар уран […]ханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 10.40—«Я ваш родственник»—үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 11.45—«Ан амитадай аймаг». 12.45—Шэнэ һонин. (12.50 час хүрэтэр). 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35—«Комсомол—минии хуби заяан»—телевизионно баримтата фильмүүд. 16.35—«Объектив». 17.50 —Буряадай АССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 18.15—«Талын галнууд»—телевизионно журнал (буряадаар). 18.45—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. 19.15 —«Барилгашан» гэһэн программа.

Москва. 20.00—«Ажалайнь зэргээр нэрэ хүндэ». Сибириин газар дайда. Баруун Сибирьтэ нефть ехээр олзоборилон абалгын арга неөсэнүүд тухай. 20.30—В. А. Моцарт. «Скрипкэ ба альта дээрэ наадагдаха дуэт» (соль-мажор). 20.50—«Вечный зов»—телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (2-дохи хуби). «Противостояние» —4-дэхи сери. 22.00—«Время». 22.35—«Актерой бэлиг шадабари. Хуби заяан ба рольнууд». 23.45—«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 24.00 —«Я больше не буду»—Москва хотын гүрэнэй автоинспекци тухай телевизионно баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.55— Дамжуулгын программа. 13.00—«Ород хэлэн». 13.35—«Эрдэм ухаанай һонин». 14.05—«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай поэзи». 14.50—«Багшада—хүгжэмэй хэшээл». 3-дахи класс, (4-дэхи дамжуулга). 15.45 — «Всеволод Гаршин тухай дурсалга». 16.45—«Аваченский вулкан»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.55—Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.00—Кинорежиссер Барас Халзановтай уулзалга. 17.35—Соносхолнууд. 17.45—Буряадай АССР-эй[…] телерадиогой арадай ин[…]ментнүүдэй оркестрэй кон[…]

Москва. 18.15—«Лицом[…] огню». Анри Барбюсай […]һөөр 110 жэлэй ойдо. 1[…] 19.00—Забһарлалга. 19.0[…]ты умеешь работать!»—[…] дэлгэрүүлгын фильм. 1[…] «Хүхюун нотохонууд». […] «Манай саад».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Түр[…] дабшаха гээшэ жаргал м[…] киноочерк. 20.10—«Була[…]һэн дамжуулгаһаа.

Москва. 21.00—«Ами[…] нойрсогты, багашууд!» […] в зоопарке». 21.15—Уласхо[…]дын һонин. 22.00—«Вре[…] 22.35—«Взрослый сын»[…] һайханай фильм. 00.[…] Слепокуров наадаха (б[…]

ВТОРНИК, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Хоорой хүгжэмэй концерт. 10.55—«Вечный зов»—телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (2-дохи хуби). «Противостояние»— 4-дэхи сери. 12.05—«Не остановливая мгновения»— эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.15 — Москвагай Октябриин революциин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин баянистнуудай оркестрэй концерт. 12.40—Шэнэ һонин (12.45 час хүрэтэр). 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35—Ороной телевизионно студинуудай баримтата фильмүүд. 16.20— «Знание—сила»—эрдэм дэлгэрүүлгын журнал. 17.05—Фортепианын хүгжэмэй концерт. 17.25—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

Улаан-Үдэ. 17.55—«Вспоминая Харламова»—киноочерк. 18.15—«Саян»—хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 19.05— «Байгал»—мэдээсэлэй программа (буряадаар). 19.35—«Зүүн Сибирь»—киножурнал.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Коллектив юу хэжэ шадахаб» гэһэн дамжуулгаһаа. «Пролетаркын» шэнэдхэн хубилгалга (1-дэхи дамжуулга). 20.30 — Концерт. 20.55 — «Вечный зов» телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (2-дохи хуби). «Боль и гнев»—5-дахи сери. 22.00 — «Время». 22.35—«Бодожо үзэхын тула таба минута үгтэнэ». «София Ротаругай бүлэдэ айлшаар». 22.35—«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 23.45— «Понедельник — амаралтын үдэр»—телевизионно баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Француз хэлэн» (хоёрдохи жэлээ һуралсажа байгшадта). 13.35— Байгаалиин шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. «Хабартаа колхоздо». 13.55—«Шатарай һургуули». Разрядтайшуулай класс. 14.25 —«Үльгэр онтохон». 15.55 — Ботаника. 5-дахи класс. «Ургамалнууд тухай» 15.15—«Хүүли мэдэхэ гүш?» 16.00 — Н. Асеев, уянгата шүлэг. 16.40 — «Птицы на гнездах»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.55— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.00—«Уран зохёолой уншалганууд». 17.25— «Ажахы эрхилэлгые нарижуулан һайжаруулха». Гүйсэдхэлгые ЭВМ шалгана.

Москва. 17.55—Музейнүүдэй уласхоорондын үдэртэ. 18.30 —18.45—Забһарлалга. 18[…] «Залуушуулай адресууд[…]

Улаан-Үдэ. 19.45—Соно[…]нууд. 19.55—«Хүсэл эр[…]лэймни хото»—ахалагша[…]сай һурагшадта зорюул[…]һан дамжуулга. Улаан-Үд[…]тын ахамад архитектор[…] Зильбермантай уулзалг[…] оной майн 14-нэй дамж[…] дабтагдаха). 20.40—«Сер[…]ще каменного пояса»[…] очерк.

Москва. 21.00—«Ами[…] нойрсогты, багашууд!» […] Эб найрамдалые хам[…] совет комитедэй түрүү[…] Ю. А. Жуковай хөөрөөн[…] —Эб найрамдалай түлөө[…] сипедээр урилдалгын м[…]сөөн. ГДР-һээ дамжуул[…] 22.00—«Время». 22.35—[…] защищает Родину»—урал[…]ханай фильм. 00.05—РС[…] эй габьяата артист М. […] наадаха (балалайка).

СРЕДА, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Федорино-горе», «Здравствуйте, тетя Лиса»—мультфильмнүүд. 10.20—«Вечный зов»—телевизионно уран һайханай фильм. (2-дохи хуби). «Боль и гнев»—5-дахи сери. 11.25—«Аяншалагшадай клуб». 12.25—Д. Шостакович. Оркестртэй хамта фортепиано дээрэ наадагдаха 1-дэхи концерт. 12.45—Шэнэ һонин. (12.50 час хүрэтэр). 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—«Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ». 16.40—«Үхибүүдтэ ангай гүлгэд тухай». 17.10— «Дуун Эсэгэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлдэг». Литвагай арадай хоорой концерт. 17.35—«Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!» 18.20—«Зайчик заблудился» — мультфильм.

Улаан-Үдэ. 18.30—«Манай партийна ажал хэрэгүүд». 19.00 —«Зүүн Сибирь—киножурнал.

Москва. 19.15—«Долоон хоногой спорт». 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал».

Москва. 20.30—Футболоор уласхоорондын нүхэр ёһоной мүрысөөн. Австриин ба СССР-эй суглуулагдамал командануд наадаха. Австриһаа дамжуулагдаха. 20.00 — «Время». 22.30—«Ужель та самая Татьяна»—телевизионно фильм. 23.30—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.45—Концерт. 24.00 —Олимпиадада хабаадахын түлөө футболоор шэлэн абалгын мүрысөөн. Болгариин, СССР-эй суглуулагдамал командануд наадаха. Болгариһаа дамжуулагдаха. Забһарлалтынь үедэ—«Хэрбээ элүүр энхэ ябаха гэбэл!».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00—Немец хэлэн. 13.35—9-дэхи класс. Юрэнхы биологи. «Хүгжэлтын мүнөөнэй теори». 14.05—«Таанадта, түрэлхид». 14.35—Астрономи. 10-дахи класс. 15.05— «Как видят животные»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 15.40— «ПТУ-да ямар мэргэжэлнүүдтэ, хайшан гэжэ һургадаг бэ?» 'Металлист хүдэлмэришэнэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ тухай. 16.10 — А. П. Чехов. «Дядя Ваня». 16.55 — Шэнэ һонин. 17.00—18.45—Забһарлалга. 18.45 —УССР-эй Гостелерадиогой бандуристнуудай трио[…] концерт.

Улаан-Үдэ. 19.15 — […]дай АССР-эй 60 жэлэй[…] «Буряад орон тухай […]нүүд» — киноочерк. 19[…] «Таанадта, агитаторнууд[…] политинформаторнууд[…]

Москва. 20.00 — Эрдэм[…]най һонин.

Улаан-Үдэ. 20.30 — […]сөөн. Бэдэрэлгэ. З[…] ажал» гэһэн дамжуулга[…]

Москва. 21.00 — «А[…] нойрсогты, багашууд!» […]бушкин зонтик»—мульт[…] 21.15 — Шэнэ фильмүү[…] хай тобшохоноор. 22[…] «Время». 22.30 — «За[…] вещи» — телевизионно[…] һайханай фильм 23.40 — […]лосипедээр урилдаан. Г[…] дамжуулагдаха.

ЧЕТВЕРГ, 19

В. И. ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ БҮХЭСОЮЗНА ПИОНЕРЭЙ ЭМХИИН БАЙГУУЛАГДАҺАН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — «Хуушанай маршнууд». 10.20 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд». 11.05 — «Хэрбээ залуу наһанай мэдээ һаань...» 11.25 — «Горизонт». 12.25 — Узбегэй ССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 12.45 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.20— В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерэй эмхиин мүндэлэн түрэһэн үдэртэ. Баримтата фильмүүд. 16.20 — Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой Хүүгэдэй ехэ хоорой концерт.

Улаан-Үдэ. 17.05 — Пионерэй эмхиин мүндэлэн түрэһэн үдэртэ. «Горн» гэжэ программа». 17.40 — «Рассвет» гэжэ соёлой байшангай хүүгэдэй секторэй концерт. 18.25 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Байгал» программа. Түнхэнэй район.

Москва. 19.00 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Хоёр дэлхэй — хоёр политика».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Коллектив юу хэжэ шадахаб» гэһэн дамжуулгаһаа. Эстафетэ (2-дохи дамжуулга). 20.35 — «Вечный зов» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (2-дохи хуби). «Совесть» — 6-дахи сери. 22.00— «Время». 22.35 — «Живые строки» — фильм-концерт. С. Щипачевой зохёохы ажал ябуулга тухай. 23.15 — Балетэй артистнуудай концерт. 23.50 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Испан хэлэн. 13.30 — В. Шекспир. «Гамлет». 9-дэхи класс. 14.05 —«Манай саад». 14.35— «Хочу быть министром» — уран һайханай фильм. 16.05— «Совет драматургида В. И. Ленинэй образ». 16.55 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

Москва. 17.05 — «Газар дээрэ, огторгойдо, далай дээрэ». 17.35 — «Арадай аялга дуунууд». 17.50 — «Шатарай һургуули». Эхилэн наа[…]дай класс. 18.20 — «По[…]те мне молнию» — теле[…]онно баримтата фильм. […] — Камерна хоорой ко[…]

Улаан-Үдэ. 19.00 — […]ниие хүн бүхэн мэдэхэ[…]той». 19.20 — Соносхо[…]

Москва. 19.30 — «Зур[…] хэндэнь—наран!»

Улаан-Үдэ. 19.45 — […]вэй эхэ нютагта»—кино[…] 19.55 —«Детство в сел[…] шинели» — телевизионн[…]римтата фильм.

Москва. 21.00 — «А[…] нойрсогты, багашууд!» […]ли». 21.15 — Чехослов[…] фольклорно фестиваль[…] — «Время». 22.35 — «Др[…]нин Лешка» — уран […]най фильм. 24.00 — […]верситет миллионов» — […] Ленинэй Түбэй музей[…] баримтата фильм.

ПЯТНИЦА, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Артиллериин маршал К. П. Казаков һурагшадтай уулзаха. 10.40 — «Легенда о старом маяке»—мультфильм. 11.00 — «Вечный зов» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи хуби). «Совесть» — 6-дахи сери. 12.25— «Эхэ орон тухай дуунууд». 12.45 — Шэнэ һонин. (12.50 час хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Түсэбтэ табан жэл — хүн бүхэнэй хэрэг» — баримтата фильмүүд. 16.20 — Түмэр замшадай Түбэй соёлой байшангай виолончелистнүүдэй ансамблиин концерт. 16.50 — Ород хэлэн.

Улаан-Үдэ. 17.20 — «Добро пожаловать в лес» — киноочерк. 17.30 — «Байгал».

Москва. 18.05 — Онтохондо айлшаар. «Финист —ясный сокол» — мультфильм. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Коллектив юу хэжэ шадахаб» гэһэн дамжуулгаһаа. Ажаһуудалай хэрэгүүд. (3-дахи дамжуулга). 20.35 — «Вечный зов» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (2-дохи хуби). «Бессмертие» — 7-дохи сери. 22.00 —«Время». 22.35 — «Ородой музей». «Совет уран шэмэглэлэй искусство». 23.05 — «Рафаэлла Карра аяншална». 00.05 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —Англи хэлэн. 13.35 — Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. «Биосферэ ба хүн». 14.05 —Дж. Байрон. «Ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаһанууд». 14.35 — Географи. 8-дахи класс. «Дунда Азиин экономическа район». 15.05 — В. А. Загоровскиин мастерской соо. 16.05 — А. И. Герцен. «Ажабайдалай ба зохёохы ажал ябуулгын хуудаһанууд. 16.50 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.55 — «Мэргэжэл шадабари» — киноочерк.

Москва. 17.20 — «Москва ба москвагайхид». 17.50 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 18.05 — […]номико. Эрдэм ухаан[…] хэрэг». гэһэн дамжуул[…] 18.35 — «Человек, […] стоит передо мной» — […]очерк. 18.45 — «Саяд [...]род». 19.15 — Буряадай[…] эй 60 жэлэй ойдо. «[…] Байгал — арюухан […] киноочерк. «Последний[…] — уран һайханай фильм[…]

Москва. 21.00 — «А[…] нойрсогты, багашууд!» […]крота». 21.15 — «[…] дуунда дуратайшуулда[…] —«Волшебный край. О[…]рада» — телевизионно[…]римтата фильм. 22.00 — […]мя». 22.35 — «Мир […] измерениях» — уран […]най фильм. 00.05 — К[…] 00.20 — Ю Рябчинска[…] расхаалда зорюулагда[…] дарка ба каноэгээр […] дэлгээр уласхоорондын[…]сөөн. 00.45 — Эб най[…]лай түлөө велосип[…] урилдалгын мүрысөөн. […]һээ дамжуулагдаха.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хээрын стан» — түрүү бэшэг. «Республикынгаа ойн баярта—эрхим угтамжа» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ой: литература болон искусствын үдэрнүүд Москвада. «Ниислэл хото Буряадай түлөөлэгшэдые угтан абаба»— Т. Волынцевагай статья. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо — ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал. «Райкомой тоосоон юу харуулааб?» — Э. Сосновскаягай статья. «Үзэл сурталай хүдэлмэри». «Институт дүүргээд» — М. Зомоновой статья. СССР-эй Хуулиин проектые зүбшэн хэлсэнэбди. «Хабаадалсахагүй хүн байхагүй» — Д. Цыбиковэй корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Эрмэлзэлээрээ зоригжонхой» — О. Куницынай статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Нютаг нютагай һонин» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Редактор
Р. Б. ГАРМА[…]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23. редактор—2-50-96 приемная—2-54-54. зам. редактора—2-68-08 зам редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52. секретариат—2-66-76. отделы: партийной жизни—2-34-05. пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35. сельского хозяйства—2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58 культуры и школ—2-60-21. 2-57-63. информации—2-60—91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95. отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-04490. Заказ № 114. Индекс 04649.